ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ

MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ' ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1936 ΤΕΥΧΟΣ 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῷ Πάσχα.

Μεγάλη Παρασκευή.— *Ἀρχιμ. Χ. Κορωναίου.*

Συμβολὴ εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς Καταλόγους.— ***Μ. Σάρδεων Γερμανοῦ.***

Ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ σχέσις αὐτῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν θρησκείαν.— Ἀρχιμ. ***Ἱλαρίωνος Βασδέκα.***

Ἐπίσημα Ἔγγραφα.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Τύποις «Φαζιλὲτ»

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩι ΠΑΣΧΑ

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 645. / Διεκπ. 460. }

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Εἴη εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, τοῦ καταξιώσαντος ἡμᾶς ἵνα, διανύσαντες τὸ τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς διάστημα καὶ τὰ Πάθη Αὐτοῦ τὰ Ἄχραντα προσκυνήσαντες, καὶ ἐνισχυθέντες διὰ τῶν κατανυκτικῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τῶν θείων μυστηρίων, ἀξιωθῶμεν τῆς σημερινῆς χαρᾶς τῆς Ἁγίας καὶ Ἐνδόξου Αὐτοῦ Ἀναστάσεως.

Ὁ ἐκ τοῦ Τάφου ἐγερθεὶς Κύριος ἡμῶν εἶνε ἡ αἰώνιος ἡμῶν εὐφροσύνη, ἡ στερεοῦσα ἡμᾶς. Ἂς αἰσθανθῶμεν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὴν εὐφροσύνην ταύτην βαθέως ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν κατὰ τὴν παροῦσαν ἁγίαν καὶ μεγίστην καὶ παγχαρμόσυνον τῆς εὐσεβείας ἡμῶν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν. Τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως

ἂς διαλύσωσι καὶ διασκορπίσωσι τὸν ζόφον καὶ τὴν θλῖψιν πάσης κοσμικῆς ἡμῶν καὶ βιωτικῆς ταλαιπωρίας καὶ ἂς ἐνισχύσωσιν ἡμᾶς·

Ἀγωνιᾷ εἰσέτι, ἐπὶ σειρὰν ἀτελευτήτων ἐτῶν, ὁ κόσμος, ζητῶν, μετὰ τὴν πεῖραν τῶν μεγάλων δεινῶν, ἵνα ἐξεύρῃ τὴν ὁδὸν τὴν δυναμένην νὰ ὁδηγήσῃ ἀσφαλῶς τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν τῆς γενικῆς εἰρήνης ἑδραίωσιν, ἐν ᾗ μόνον, ὡς πάντες συναισθάνονται, δύναται νὰ ὑπάρξῃ μόνιμος καὶ διαρκὴς ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ πάντας τε καὶ δι᾽ ἕνα ἕκαστον, ἀσφάλεια καὶ εὐημερία·

Ἀλλ᾽ ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε ἐγκεχαραγμένη ὑπὸ τοῦ Πλάστου ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς καὶ τῆς συνειδήσεως πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὑπὸ πάντων κατ᾽ ἀρχὴν ἀναγνωρίζεται καὶ ἀνομολογεῖται. «Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως», εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς τὴν ἔμφυτον ταύτην γενικὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ἀναφερόμενος καὶ δι᾽ αὐτῆς εἰς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δικαιοσύνην καλῶν.

Δεηθῶμεν, κατὰ τὴν παροῦσαν ἱερὰν καὶ εὔσημον τῆς γενικῆς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου χαρᾶς στιγμήν, ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν, Ὅστις ἐστὶν «ἡ Ὁδὸς καὶ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή», ἐνισχύσῃ διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ τὴν γενικὴν συνείδησιν ταύτην τῶν ἀνθρώπων καὶ δι᾽ αὐτῆς ἀγάγῃ αἰσίως πάντας καὶ στερεώσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συναδελφώσεως, ἐπὶ τῷ κοινῷ ἀγαθῷ.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαλληλίας εἶτα, ἐπὶ τῇ Ἁγίᾳ καὶ Λαμπροφόρῳ Ἑορτῇ, ἀναζωπυροῦντες καὶ πολλαπλασιάζοντες ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἰδιαιτέρως πρὸς τοὺς ἀμεσωτέρους ἡμῶν τῇ πίστει καὶ τῷ γένει ἀδελφοὺς καὶ οἰκείους, τονώσωμεν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὸν σύνδεσμον τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης ἡμῶν καὶ ἑνότητος, εἴπωμεν πρὸς πάντας, καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς, «ἀδελφοί», συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει.

Τὴν προσπάθειαν δὲ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐν στερήσεσι καὶ ἀνάγκαις εὑρισομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν πλησίον ἐν γένει ἐξαιρετικῶς ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἡμέρᾳ ἐπαυξάνοντες καὶ πολλαπλασιάζοντες, μὴ λείψωμεν ἵνα ἐξαίρετα κατ᾽ αὐτὴν δείξωμεν τὰ δείγματα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ διαθέσεως ἡμῶν, δαψιλῶς καὶ ἱλαρῶς ὅ,τι ἕκαστος δύναται, ἐξ ὧν ὁ Θεὸς αὐτῷ ἐχαρίσατο, τοῖς δεομένοις παρεχόμενοι, εἰς παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν αὐτῶν.

Λαμπρύνωμεν καὶ διὰ τῶν ἔργων τῆς θεοπαραγγέλτου εὐποιίας καὶ φιλανθρωπίας τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐν τῇ ἐπιστάσῃ λαμπρᾷ τῆς Ἀναστάσεως Ἑορτῇ.

Ἡ Χάρις τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος ἡμῶν ἂς κατευθύνῃ καὶ ἂς ἐνισχύῃ καὶ ἐν πᾶσι τὰ διανοήματα καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν. Δείξωμεν τὴν πρὸς

τὸν Σωτῆρα ἡμῶν εὐγνωμοσύνην, ἐπιτελοῦντες τὰ θεῖα Αὐτοῦ παραγγέλματα, ἐν πᾶσιν ἀξίως τῶν θείων πρὸς ἡμᾶς δωρεῶν πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τοῦ βίου καὶ τῆς χριστιανικῆς πολιτείας ἡμῶν τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὸ ὄνομα δοξάζοντες.

Ταῦτα πατρικῶς ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἡμέρᾳ ὑμῖν ἀπευθύνοντες, ἐν ἀγάπῃ δὲ ἐπ᾽ αὐτῇ προσαγορεύοντες καὶ συγχαίροντες, εὐχόμεθα ὅπως ὁ ἐνδόξως Ἀναστὰς Κύριος ἡμῶν καὶ Σωτὴρ ἐπιδαψιλεύῃ πάντοτε πλουσίως τὴν χάριν καὶ τὴν χαρὰν τῆς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἀναστάσεως ὑμῖν τε καὶ τοῖς οἴκοις ὑμῶν, καὶ εὐλογῇ καὶ αὔξῃ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων καὶ τῶν προσπαθειῶν ὑμῶν, πλούσια δὲ καταπέμπῃ τὰ ἐλέη καὶ τὰ δωρήματα Αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀγαπητὴν καὶ τετιμημένην ἡμῶν πατρίδα·

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

ΤΕΚΝΑ ΗΜΩΝ ΕΝ ΚΥΡΙΩι ΑΓΑΠΗΤΑ

Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάσχα 1936.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΗι Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗι ΣΧΟΛΗι ΧΑΛΚΗΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ [1]

Ἡμέρα πένθιμος καὶ μελαγχολική!

Ὁ ἥλιος, ὄπισθεν τῶν νεφῶν ὠχρός, νομίζει κανεὶς ὅτι θέλει νὰ ἐκλείψῃ καὶ πάλιν, ἡ γῆ καὶ πάλιν νὰ σεισθῇ ὅπως κατὰ τὴν πρώτην Μεγάλην Παρασκευήν. Ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος πενθεῖ. Αἱ σημαῖαι τῶν πλοίων εἶναι μεσίστιοι.

Σήμερον εἰς τοὺς ναοὺς δὲν γίνεται λειτουργία, ἡ ἀκολουθία τῆς ἡμέρας εἶναι διαφορετικὴ καὶ τὰ ἱερὰ ᾄσματα πένθιμα. Ὁ διάκοσμος τῶν ναῶν ὁμοίως. Εἶναι Μεγάλη Παρασκευή. Ἔχομεν πένθος. Ἔχομεν μεγάλον νεκρόν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι νεκρός. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, ὁ Εὐεργέτης μας, ὁ Σωτήρ μας, ὁ Λυτρωτής μας, ἀπέθανε κατόπιν κοπιώδους ζωῆς. Ὁ Μεσσίας τοῦ Ἰσραὴλ δὲν ἐτελείωσε τὰς ἡμέρας Του μεταξὺ τοῦ λαοῦ Του. Ὁ διδάσκαλος τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλίας ἀπέθανε ὡς κακοῦργος ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Παρέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν μέσῳ ὕβρεων τοῦ ὄχλου, ἐν μέσῳ βλασφημιῶν τῶν Φαρισαίων, ἐν μέσῳ σαρκασμῶν τῶν ἐχθρῶν Του. Ἐξηντλημένος πλέον, ὁ ἀκούραστος, ἀπὸ τοὺς σωματικοὺς κόπους, καταβεβλημένος πλέον, ὁ ἀδάμαστος, ἀπὸ πόνους ψυχικούς, προδομένος ἀπὸ μαθητήν, ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ ὅλους. Ὑπέφερε τὸ μαρτύριόν Του καρτερικά, ἐπὶ τρεῖς ὥρας ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν, καὶ τέλος **ἐξέπνευσεν** ἱκανοποιημένος, διότι μᾶς ἀποκατέστησεν εἰς τὴν παλαιάν μας δόξαν. Ἀπέθανε δι' ἡμᾶς, τοὺς ὁποίους ἠγάπησε καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἔζησεν ὅλην Του τὴν ζωήν.

Ἰδοὺ διατὶ σήμερον, Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα, ἰδοὺ διατὶ πᾶσα πυρετώδης τῆς ζωῆς κίνησις σταματᾷ. Ἰδοὺ διατὶ πᾶσα χριστιανικὴ καρδία σπεύδει εἰς τοὺς ναοὺς διὰ νὰ παρακολουθή-

[1]) Λόγος ῥηθεὶς ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ Μ. Παρασκευῇ τοῦ παρόντος ἔτους, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν.

τὸν Γολγοθᾶν, καὶ νὰ ἀκούσῃ ἅπαξ ἔτι τὴν διήγησιν τῆς Θυσίας τοῦ Μάρτυρος τῆς Ἀγάπης. Εἰς τὴν ἀπέριττον καὶ συγκινητικὴν διήγησιν τῶν Εὐαγγελικῶν περικοπῶν τὶ δύναται νὰ προσθέσῃ ὁ ἄτεχνος ἀνθρώπινος λόγος μου; Οὐδέν.

Ὁμιλεῖ σήμερον ὁ αἱματωμένος Σταυρὸς καὶ ἀκούει ἡ καρδία. Δὲν θὰ σᾶς κάμω λοιπὸν λόγον ῥητορικόν, ἀλλὰ θὰ σᾶς βοηθήσω μόνον νὰ μελετήσωμεν μαζὶ τὰς δύο ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας ἀφίνει εἰς τὴν ψυχήν μας ἡ ἀναπαράστασις τῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ, ἐπαναλαμβανομένη εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχήν, δηλ. ***πόσον μᾶς ἠγάπησεν Ἐκεῖνος καὶ πόσον ὀλίγον Τὸν ἀγαπῶμεν ἡμεῖς.*** Θὰ ζητήσωμεν δὲ ἀκολούθως πῶς θὰ γίνῃ δυνατὸν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὰς πρὸς Αὐτὸν παραλείψεις μας.

***

Ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου ἕνα εἶχε σκοπόν: τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἓν αἴσθημα διέπνεεν ὅλας Αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας, τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης. Πόσους κόπους, πόσας ταλαιπωρίας δὲν ὑπέστη διὰ τοὺς ἀνθρώπους; Ποῖος θὰ λησμονήσῃ τὴν καρδίαν ἐκείνην τὴν πλήρη ἀγάπης καὶ στοργῆς πρὸς πάντας, ἡ ὁποία καὶ νεκρὰ ἀκόμη ὑπὸ τὸ κτύπημα τοῦ βαναύσου στρατιώτου ἐξέβλυσε τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ δι' ὧν θεραπεύεται ὁ μέγας τραυματίας τῆς ἁμαρτίας, ὁ ἄνθρωπος; Μᾶς ἠγάπα ὅταν ἐθεράπευεν, ὅταν παρηγόρει. Μᾶς ἠγάπα ὅταν ἐδίδασκε τὰς παραβολὰς τοῦ ἐλεήμονος Σαμαρείτου, τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, τοῦ ἀπολεσθέντος προβάτου. Ἠγάπησε τοὺς πάντας ἐκτὸς ἀπὸ Τὸν Ἑαυτόν Του, δι' ὅλους ἐμερίμνα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσίν του, ἐστερεῖτο καὶ αὐτῆς τῆς τροφῆς πολλάκις διὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ χρόνον, ἐθυσιάσθη τέλος Ἐκεῖνος διὰ νὰ ζήσωμεν ἡμεῖς.

Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ, ἔλεγε. Καὶ ἰδοὺ τοὺς λόγους Του ἐπεβεβαίωσε μὲ τὴν πρᾶξιν. Ἀπέθανε διότι ἔπρεπε εἷς νὰ ἀποθάνῃ ἀντὶ ἡμῶν, «ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ».

Πῶς ἀντήμειψαν ἆρά γε οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀγάπην Του αὐτήν; Τὸν ἀνεβίβασαν ἆρά γε ἐπὶ τοῦ θρόνου Δαυῒδ τοῦ πατρὸς Αὐτοῦ; Ἡ ἱστορία μᾶς λέγει ὅτι οἱ ἄνθρωποι διαφορετικὰ δυστυχῶς ἀνταμείβουν τοὺς μεγάλους ἄνδρας, τοὺς εὐεργέτας των. Ἰδοὺ πῶς τὸν ἀντήμειψαν. Ἀντὶ κλίνης διὰ τὸ κατάκοπον σῶμά Του, Τοῦ ἡτοίμασαν Σταυρόν. Ἀντὶ διαδήματος βασιλικοῦ, στέφανον ἐξ ἀκανθῶν. Ἀντὶ ἐπιδέσμων διὰ τὰς πληγάς Του, καρφία καὶ λόγχην. Ἀντὶ πάσης περιποιήσεως, ὄξος καὶ χολήν. Ἀντὶ προσευχῶν καὶ εὐγνωμοσύνης, ὕβρεις καὶ βλασφημίας.

Οὕτω λοιπὸν ἐπέπρωτο νὰ Σὲ ἀμείψουν, ὦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ καὶ Λυτρωτὰ τοῦ κόσμου, Σὲ ὁ ὁποῖος κατῆλθες ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ μᾶς ἀνορθώσῃς, διὰ νὰ μᾶς ἀποδώσῃς τὴν ἀξίαν μας; Σὲ ἐσταύρωσαν, Σὲ τὸν Εὐεργέτην, τὸν Σωτῆρα, τὸν Λυτρωτήν! Καὶ ἡ καταδίκη Σου αὐτή, αἰώνιον παράδειγμα ἀχαριστίας, θὰ ἀποτελῇ αἰωνίαν καταισχύνην τοῦ κόσμου διότι θὰ εἶνε αἶσχος πάντοτε, ὁσάκις ἀμνηστεύεται τὸ ἔγκλημα καὶ καταδικάζεται ἡ ἀθῳότης, θὰ εἶναι διαπόμπευσις τῆς δικαιοσύνης ὅταν ἀπολύεται ὁ Βαραββᾶς καὶ καταδικάζεται ὁ Δίκαιος, ὁ Ἀθῷος, ὁ Ἀναμάρτητος!

Ὅταν, ἀγαπητοί μου, ἀδελφοὶ τιθέμεθα πρὸ τοῦ Ἐσταυρωμένου δύο αἰσθήματα ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν ψυχήν μας: αἴσθημα ἀποτροπιασμοῦ διὰ τοὺς δράστας τοῦ ἐγκλήματος τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ αἴσθημα συμπαθείας διὰ τὸ θῦμά των.

Τὸ ὠχρὸν πρόσωπον τοῦ ἥρωος τῆς ἀγάπης καὶ θύματος τῆς κακίας μὲ τὴν γυρμένην κεφαλὴν μᾶς συγκινεῖ, μᾶς ἀποσπᾷ ἀλαλήτους στεναγμούς, μᾶς φέρει δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀναγινώσκομεν ὅμως συγχρόνως εἰς τὰ συνεσπασμένα ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν χείλη Του καὶ τὸ παράπονον, διὰ νὰ μὴ εἴπω τὴν μομφὴν τὴν ὁποίαν μᾶς ἀπευθύνει. Ἐγώ, ὡσὰν νὰ λέγῃ, τόσον πολὺ σᾶς ἠγάπησα, διατὶ σεῖς τόσον ὀλίγον μὲ ἀγαπᾶτε; Ἡμεῖς συνωθούμεθα περὶ τὸν Σταυρόν, Ἐκεῖνος ὅμως ὅταν μᾶς βλέπῃ παραπονεῖται. Παραπονεῖται διότι βλέπει ὅτι τὰ Πάθη Του δὲν ἐτελείωσαν. Βλέπει ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται χριστιανοὶ καὶ οἱ ὁποῖοι φέρουν τὸν σταυρόν Του ὡς φυλακτὸν εἰς τὰ στήθη των, μὲ τὰ ἔργα των νὰ μιμοῦνται τοὺς διώκτας Του, τοὺς σταυρωτάς Του. Ὁποία ἀνακολουθία εἰς τὰ αἰσθήματά των! Βλέπει ὅλας τὰς φρικώδεις σκηνὰς τῆς Ἱερουσαλὴμ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται καθ' ἡμέραν. Βλέπει τὸν Ἰούδαν νὰ ζῇ. Ἡ ἀπαισία αὕτη μορφὴ τοῦ δράματος τοῦ Γολγοθᾶ, πόσους δὲν ἔχει μιμητάς; Ἡ χαμερπὴς πρότασίς του: «τί μοι θέλετε δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν», ποσάκις δὲν ἐπαναλαμβάνεται σήμερον; Πόσοι δὲν θυσιάζουσι συνείδησιν καὶ πεποιθήσεις, φίλους καὶ διδασκάλους προθυμότατα, χάριν μιᾶς θέσεως, χάριν μιᾶς φιλοδοξίας, χάριν ἑνὸς κέρδους εὐτελοῦς; Πόσοι δὲν πωλοῦσι, καὶ πολὺ εὐθηνὰ μάλιστα, τὴν τιμήν των, τὸν λόγον των, τὴν ἀξιοπρέπειάν των διὰ νὰ ἱκανοποιήσωσιν ἀνόμους ἐπιδιώξεις καὶ ἔνοχα πάθη; «Τί μοι θέλετε δοῦναι;» Πόσας δέ, πόσας, σᾶς ἐρωτῶ, τοιαύτας ἀγοραπωλησίας τοῦ Ἰούδα δὲν συνάπτουν οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν συνείδησίν των, προδίδοντες καὶ ἀπεμπολοῦντες ὅσια καὶ ἱερά;

Βλέπει τὸν Πιλᾶτον νὰ ἡγεμονεύῃ ἀκόμη, καὶ νὰ ἔχῃ πολλοὺς μιμητὰς μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Πιλᾶτος, ὁ Ρωμαῖος ἐκεῖνος διοικητὴς ἦτο πεπεισμένος ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο ἔνοχος, εἶχε συγχρόνως τὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ καὶ ἠδύνατο ἑπομένως ἀμέσως νὰ ἀπολύσῃ τὸν ἀθῷον. Δὲν τὸ

ἔκαμε ὅμως, διότι ἦτο ἄνθρωπος ἀσθενοῦς χαρακτῆρος, ἦτο συμφεροντολόγος, δὲν ἤθελε νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν θέσιν του, τὴν δημοτικότητά του, τὴν φιλίαν τοῦ Καίσαρος. Ὁ Πιλᾶτος καὶ σήμερον ἀκόμη ζῇ. Μάλιστα, ζῇ εἰς ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἐλαστικοὺς χαρακτῆρας, οἱ ὁποῖοι διὰ μίαν προαγωγήν, διὰ μίαν συναλλαγήν, διὰ κέρδος, τέλος πάντων, οἱονδήποτε ἀρνοῦνται τὰς ἀρχάς των, προδίδουν τὸ καθῆκόν των. Ὁ Πιλάτος ζῇ ἐν τῷ προσώπῳ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἀκολουθοῦν τὸ ρεῦμα, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ταξειδεύουν κατὰ τὸν ἀέρα ποὺ φυσᾷ, ἔστω καὶ ἂν ποδοπατοῦν καὶ ἠθικὴν καὶ θρησκείαν καὶ λόγον τιμῆς καὶ ὑποσχέσεις καὶ χαρακτῆρα. Παραπονεῖται διότι βλέπει νὰ ἐκτυλίσσεται καὶ σήμερον τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν πρὸ τοῦ Πιλάτου. Ποσάκις ἡ συνείδησις ἡμῶν δὲν μᾶς ἐρωτᾷ, ὅπως ὁ Πιλᾶτος τοὺς Ἰουδαίους, : «τίνα ἀπὸ τῶν δύο θέλετε;» Καὶ ποσάκις δὲν δίδομεν τὴν προτίμησιν ἡμῶν πρὸς τὸν Βαραββᾶν, πρὸς τὴν ἀδικίαν, πρὸς τὴν ἀπάτην, πρὸς τὴν ἀσυνειδησίαν, ἐνῷ τὸ δίκαιον, τὴν ἀθῳότητα, τὴν ἀρετὴν τὴν παραδίδομεν ἵνα σταυρωθῇ; Ἂν σήμερον μᾶς τεθῇ ἡ ἐρώτησις «τὶ οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν», πόσοι ἀναφανδὸν δὲν θὰ εἴπωσιν : «ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν» ;

Καὶ σήμερον, ἀδελφοί μου, σταυρώνεται ὁ Χριστός, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν σταυρώνεται εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ εἰς τὰς Χριστιανικὰς μεγαλουπόλεις, ὄχι ἀπὸ τὸν Πιλᾶτον καὶ τοὺς Φαρισαίους, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς κακοὺς Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι κάμουν κακὴν χρῆσιν τῆς δυνάμεως, τῆς ἐπιστήμης, τοῦ τύπου, τῆς θέσεώς των, τοῦ χρήματός των. Αὐτὰ βλέπει καὶ εἶναι περίλυπος ἤδη ἀπὸ τὴν νύκτα τῆς Γεθσημανῆς. Νὰ ἀγαπᾷς καὶ νὰ μὴ ἀγαπᾶσαι εἶναι σκληρόν, νὰ ἀγαπᾷς ὅμως καὶ νὰ περιφρονῆσαι εἶναι μαρτύριον.

Οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταί, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, λέγουσιν ὅτι : ὅταν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσφάδαζε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἄλλοι Τὸν ὕβριζον, ἄλλοι Τὸν εἰρωνεύοντο: «ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν», ἐνῷ οἱ στρατιῶται ἔβαλλον κλήρους, δηλ. ἔπαιζον, ἀδιαφόρουν ὁλοτελῶς διὰ τὰ συμβαίνοντα. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος κάμει ὅ,τι καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ Πιλάτου : ἀδιαφορεῖ. Ζῇ ὡσὰν νὰ μὴ ὑπῆρξεν ὁ Χριστός, ὡσὰν νὰ μὴ ἐδίδαξε τίποτε περὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, ποία εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωή. Αἱ ἁλματικαὶ ὑλικαὶ πρόοδοι τὸν ἔχουν ζαλίσῃ. Πρέπει τὰ πάντα νὰ ἀκολουθήσωσι τὰς συγχρόνους προόδους. Πρέπει ὅλα νὰ ἐκμοδερνισθοῦν. Πλὴν αἱ ἰδέαι, μερικοὶ θεσμοὶ θεμελιώδεις καὶ αἰωνόβιοι καὶ ἀναλλοίωτοι δύνανται ἆρά γε καὶ οὗτοι νὰ ἐκμοδερνισθοῦν ; Βέβαια, νὰ ἐκμοδερνισθῇ ἡ ἀρχιτεκτονική, ὁ φωτισμός, ἡ ὕδρευσις τῆς οἰκίας, δύναται ὅμως νὰ ἐκμοδερνισθῇ καὶ ἡ ἰδέα τῆς οἰκογενείας ; Αὐτὸ εἶναι τὸ ζήτημα. Κυττά-

ξατε τὴν μοδέρναν κοινωνίαν. Εἴπατέ μοι ἂν ὁ ἐκμοδερνισμός της εἶναι πρόοδος ἢ νοσηρὰ κατάστασις καὶ ἐκφυλισμός.

Ἡ σημερινὴ κοινωνία δὲν εἶναι ἐν τάξει. Εἶναι ἐν τάξει, σᾶς παρακαλῶ, ὅταν πλῆθος λαοῦ ἐπευφημῇ τοὺς ἐγκληματίας καὶ ὅταν ἀπὸ τὰ θεωρεῖα τῶν κακουργοδικείων μὲ τὰ χειροκροτήματα ζητῇ νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν δικαιοσύνην ὑπὲρ αὐτῶν; Εἶναι ἐν τάξει ὅταν τὸ πτωχὸν καὶ τίμιον κορίτσι μένῃ λησμονημένον, λαμβάνῃ δὲ ἑκατοντάδας προτάσεων γάμου δὲν ξεύρω ποία βασίλισσα καλλονῆς ἢ ἄλλη οἱαδήποτε νέα διότι ἐπέρασε κολυμβῶντας τὴν Μάγχην; Εἶναι ἐν τάξει ὅταν ἀφήνῃ λησμονημένον καὶ νὰ ἀποθνήσκῃ ἀπὸ τὴν πεῖναν τὸν διανοούμενον καὶ ἀποθεώνῃ τὸν πυγμάχον καὶ τὸν παλαιστήν; Εἶναι ὁμαλὰ τὰ πράγματα αὐτά; Ἡ νεωτέρα κοινωνία νοσεῖ. Καὶ ἀκριβῶς ἡ ἠθικὴ νόσος αὐτῆς εἶναι καταφανεστέρα, ὅταν συγκριθῇ μὲ τὸν βαθμὸν τῆς ὑλικῆς ἀναπτύξεως τοῦ αἰῶνος μας.

Κυττάξατε καὶ τὴν μοδέρναν οἰκογένειαν. Ἴδετε τὰς ἀρχὰς τῶν σημερινῶν γάμων, ἴδετε τὴν ἀδιαφορίαν τῶν γονέων. Ὀλίγα τέκνα, λέγουν οἱ νεόνυμφοι. Ἡ μητέρα ζητεῖ περισσοτέρας ἀπολαύσεις καὶ ὀλιγωτέρους κόπους. Ὁ πατὴρ προτιμᾷ περισσότερον νὰ μένῃ ἔξω. Οἱ γονεῖς τῆς σημερινῆς ἐποχῆς διὰ νὰ μὴ φαίνωνται καθυστερημένοι ὑποχωροῦν εὔκολα εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν τέκνων των, καὶ ἀπὸ ὑποχωρήσεως εἰς ὑποχώρησιν κατήντησαν νὰ γίνουν οἱ εὐπειθεῖς ἐκτελεσταὶ καὶ σύνεργοι τῶν ἰδιοτροπιῶν των.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ τοῦ νεωτέρου ἀνθρώπου τί εἶναι; Ἀδιαφορία, πάθη, εὔκολα κέρδη χωρὶς πολλὴν ἐργασίαν μὲ κατάντημα ἀηδίαν διὰ τὴν ζωήν, ἀπαισιοδοξίαν, ἀπογοήτευσιν.

***

Καὶ λοιπὸν πρὸ μιᾶς τοιαύτης ἀνωμάλου καταστάσεως τί πρέπει νὰ γίνῃ; Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔκαμε ἡ ἁγία Ἑλένη ὅταν ἀνεκάλυψε τοὺς τρεῖς σταυρούς. Μόλις ἐπλησίασε εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ἕνα ἄρρωστον, ἀμέσως οὗτος ἐθεραπεύθη. Πρέπει καὶ ἡ ἀνθρωπότης νὰ πλησιάσῃ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ θεραπευθῇ, ἐπανερχομένη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς νηφαλιότητος, καὶ τότε θὰ μάθῃ ὅτι ἡ ψυχὴ ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τὸ σῶμα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι χρησιμωτέρα ἀπὸ τὰ χημικὰ ἐργαστήρια, ὅτι ἡ ἠθικὴ εἶναι πολυτιμοτέρα ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην. Πρέπει καὶ ἡ οἰκογένεια νὰ πλησιάσῃ τὸν Σταυρὸν ἢ μᾶλλον νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἑστίαν της καὶ θὰ θεραπευθῇ, διότι τότε θὰ μάθῃ ὅτι τὸ θεμέλιον τῆς οἰκογενείας εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θυσίας καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος σχηματίζεται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Πρέπει ὁ Σταυρὸς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀτομικήν μας ζωήν, καὶ τότε θὰ διορθώσωμεν πολλὰς ἐσφαλμένας ἰδέας καὶ ἀντιλήψεις τῆς ζωῆς. Θὰ μάθωμεν ἀπὸ τὸν Ἐσταυρωμένον ὅτι τὸ ἄτομόν μας θὰ εἶναι

τὸ κέντρον τῆς ὁμαδικῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Θὰ μάθωμεν ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλη χαρὰ τῆς ζωῆς: ὅταν κάμωμεν δηλ. τὸ καλὸν καὶ ἐξυπηρετοῦμεν τοὺς ἄλλους. Εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν ὅταν ὑπάρχῃ σταυρὸς σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀναβιβασθῇ ὁ τόνος. Καὶ ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ὅπου ὑπάρχει μᾶς ἀναβιβάζει εἰς τὰ ὕψη τελειοτέρας ζωῆς. Πρέπει νὰ ἐναγκαλισθῶμεν τὸν Σταυρὸν διότι ἔχομεν ἀνάγκην ὁδηγοῦ εἰς τὸν σημερινὸν ἀγῶνα τοῦ βίου. Οὔτε τὸ ἀεροπλάνον, οὔτε ὁ ἠλεκτρισμός, οὔτε τὸ σινεμά, οὔτε ἡ μοδέρνα τέχνη σώζουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἀπαισιοδοξίαν, ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσιν, ἀπὸ τὸν βίαιον ἐνίοτε τερματισμὸν τῆς ζωῆς.

Μίαν φορὰν εἷς ἅγιος μετέβαινε μίαν νύκτα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἦτο χειμών. Ὁ δρόμος ἦτο σκεπασμένος ἀπὸ παχυτάτην χιόνα. Ὁ ἀκόλουθός του παρεπονεῖτο, ὅτι ἔχανε τὸν δρόμον καὶ ὅτι ἐκρύωνεν εἰς τὰ χιόνια. Πάτει ἐπάνω εἰς τὰ ἴχνη ποῦ ἀφίνουν οἱ πόδες μου, τοῦ λέγει, καὶ δὲν θὰ κρυώνῃς. Αὐτὸ καὶ ἔγινε. Οἱ γυμνοὶ πόδες τοῦ ἁγίου ἄφιναν λέγεται ἐπάνω εἰς τὰ πατήματα μίαν θερμότητα καὶ ὁ σύντροφός του δὲν ἐκρύωνε πλέον. Ἐννοήσατε τὴν σημασίαν τῆς ἀλληγορίας.

Παραπονούμεθα ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι δύσκολος, κοπιώδης. Ἂς βαδίζωμεν ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ μᾶς φαίνεται διαφορετική. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀγών. Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς καὶ θὰ ἰσχύῃ διὰ πάντοτε. Ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν, ἀφ᾽ ὅτου ἡ βροχὴ πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ρέουσι καὶ τὰ δάκρυα, καὶ δάκρυα μάλιστα πικρά. Καὶ καθὼς αἱ μυῖαι βομβοῦσι τὸ βράδυ πέριξ ἀπὸ τὸ φῶς, τοιουτοτρόπως καὶ αἱ φροντίδες βομβοῦσι εἰς τὴν ψυχήν μας. Πῶς θὰ ζήσωμεν, τί θὰ γίνωσι τὰ παιδιά μας, τί μᾶς ἐπιφυλάσσει ἡ ἀβεβαία αὔριον;

Ναὶ ὁ πόνος εἶναι σύντροφος ἀχώριστος μὲ τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν. Εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ διαφύγῃ ὁ ἄνθρωπος. Τὸ ζήτημα εἶναι πῶς νὰ ὑπομένῃ κανεὶς καλλίτερον. Καὶ εἰς τοῦτο προηγήθη ὁ Χριστὸς καὶ μᾶς ἔδειξε τὸν δρόμον. Ὅταν λοιπὸν ὡς ζοφερὰ νὺξ σᾶς περιβάλλῃ τὸ ἀδιέξοδον, ὅταν τὸ ἄγχος τῆς ψυχῆς σᾶς πνίγῃ καὶ σᾶς κάμῃ νὰ στριφογυρίζετε νύκτας ὁλοκλήρους, ὅταν εἰς τὰ οἰκογενειακά σας ἔχετε ἀφορμὰς στενοχωρίας, ὅταν αἱ ἐργασίαι σας χωλαίνουν, ὅταν οἱ φίλοι σᾶς προδίδουν, ὅταν οἱ κακοὶ στήνουν παγίδα εἰς τὴν ὠφέλειαν καὶ εἰλικρίνειάν σας, ὅταν μιᾷ λέξει ἡ ζωὴ σᾶς φαίνεται δρᾶμα ἀτελείωτον, τότε, ἀδελφοί μου, ρίψατε τὰ βλέμματά σας εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον. Σκεφθῆτε ὅτι καὶ Ἐκεῖνος ὑπέφερε πολὺ περισσότερον καὶ τότε ἡ εὐσεβὴς αὐτὴ σκέψις θὰ καταπραΰνῃ καὶ τὰς ἰδικάς σας στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας.

Μὴ λησμονῆτε προσέτι ὅτι ὅλα τὰ κακὰ δὲν ἔρχονται μαζὶ καὶ ὅτι παντὸς κακοῦ ὑπάρχει καὶ τὸ χειρότερον. Καὶ ἀντὶ νὰ ἐκσπῶμεν εἰς βλάσφημον παράπονον κατὰ τοῦ Θεοῦ, ἂς δεικνύωμεν ὑπομονὴν ὅπως ὁ μάρτυς τοῦ Γολγοθᾶ. Βεβαίως ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου ἀποστρέφεται τὸν πόνον. ***Εἰ***

δυνατὸν παρελθέτω τὸ ποτήριον. Ἀλλὰ ἂς μὴ λησμονῶμεν, ὅτι δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἐκφύγῃ τὸ ἀναπόφευκτον. Τότε: ***οὐχὶ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς Σύ, Θεέ μου.***

Καὶ εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐγκαρτερήσεως θὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν καὶ ἡ συμπάθεια τοῦ ὁμοιοπαθοῦς πρὸς ἡμᾶς Χριστοῦ.

Λέγουν ὅτι ὅταν ἡ θύελλα μαίνεται εἰς τὸν ὠκεανὸν ἡ ἐπιφάνεια τῶν λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ἀνυψοῦται καὶ αὐτή. Τί ἄλλο σημαίνει τὸ φαινόμενον τοῦτο παρὰ ὅτι ἡ λίμνη συμπαθεῖ τὸν ταραττόμενον ὠκεανόν; Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς. Ὅταν ἡ ψυχή μας κατασπαράσσεται ἀπὸ τὰς ἀγωνίας καὶ τὰς στενοχωρίας, τότε ὁ Χριστός, ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος τῆς ὀδύνης, μᾶς συμπαθεῖ. Καὶ ἡ πίστις ὅτι ἡ συμπάθεια Αὐτοῦ μᾶς παρακολουθεῖ, ρίπτει εἰς τὴν ζοφερὰν νύκτα γλυκείας ἀκτῖνας παρηγορίας.

Καὶ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ὡμολογήσατε ὅτι δὲν ἀγαπῶμεν τὸν Χριστὸν ὅσον νομίζομεν. Ἐπείσθητε ἀκολούθως νομίζω, ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς πρὸς Αὐτὸν ἀγάπης καὶ ἡ ἀδιαφορία δι' Αὐτὸν ἐδημιούργησε τὴν ἀνώμαλον αὐτὴν κατάστασιν. Ἐπείσθητε προσέτι, ὅτι μόνον ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ ἡ σωτηρία καὶ ὅτι μόνον τὰ διδάγματα τοῦ Σταυροῦ Του φέρουσι τὴν ἰσορροπίαν εἰς τὴν κοινωνικὴν οἰκογενειακὴν καὶ ἀτομικὴν ζωήν. Δὲν μᾶς μένει παρὰ τὸ ἀποφασιστικὸν βῆμα.

Ὑπάρχει μία εἰκὼν ἡ ὁποία παριστᾷ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ὁ Ἰησοῦς μὲ τὸ σῶμα διπλωμένον ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ, μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανον, μὲ τοὺς πόδας γυμνοὺς καὶ αἱματωμένους, κατάκοπος καὶ κάθιδρος καὶ ἐξηντλημένος ἀναβαίνει τὸν Γολγοθᾶν. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ δρόμου ὑπάρχει εἷς παράλυτος, ἐπάνω εἰς ἕνα κράββατον καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τὸν διερχόμενον Ἰησοῦν προσβλέπει αὐτὸν γεμᾶτος ἀπὸ ἀγάπην. Πλησίον του μερικοὶ φυλακισμένοι τείνουσιν τὰς ἁλυσοδεμένας χεῖρας των καὶ ἱκετεύουν τὸν κλονιζόμενον εἰς τὰ βήματά Του Ἰησοῦν. Εἷς ἐργάτης προσεύχεται Μία νέα κόρη μὲ λευκὸν πέπλον καὶ στέφανον κλίνει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ πέρασμά του. Εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου θέαμα ὅλως διόλου διαφορετικόν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς δημίους ἐπισείει ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Χριστοῦ ἕνα μαστίγιον. Καὶ εἷς ἐργάτης τὸν πετροβολεῖ. Πρόσωπα μὲ μορφὰς θηριώδεις, ἀγρίας, ἀπαισίας, συνωθοῦνται περὶ τὸν σταυρὸν καὶ δυσκολεύουσι τὸν δρόμον Του. Παραπλεύρως εἷς κύριος μὲ μαῦρον ἔνδυμα καὶ τὸ πρόσωπον ὠχρὸν ἀπὸ τὴν κραιπάλην καὶ τὰ ὄργια, γελᾷ σαρκαστικῶς, καθ' ὃν χρόνον μία νεᾶνις ἀπαισίας μορφῆς μὲ ἔνδυμα χοροῦ, ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὸν διερχόμενον Ἰησοῦν καὶ ξεσπᾷ εἰς χυδαῖον καὶ ἄσεμνον γέλωτα.

Διεκρίνατε τὴν ἀλληγορικὴν σημασίαν τῆς εἰκόνος; Διεκρίνατε τοὺς δύο

ὁμίλους τοὺς ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ; Νὰ σᾶς τὸ εἴπω. Εἶναι τὸ Μῖσος ἀπὸ τὴν μίαν, ἡ Ἀγάπη ἀπὸ τὴν ἄλλην. Αὐτὰ τὰ δύο αἰσθήματα συνοδεύουσι τὸν Χριστὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Γολγοθᾶ μέχρι σήμερον. Ἀγαπᾶται περιπαθῶς ἀλλὰ καὶ λυσσαλέως μισεῖται. Βλασφημίαι ἀπὸ τὴν μίαν, εὐχαὶ καὶ ἐπικλήσεις ἀπὸ τὴν ἄλλην. Εἰς ποίαν, ἂν σᾶς ἐρωτήσω, ἀπὸ τὰς δύο φάλαγγας ἀνήκετε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι μετὰ ἀποφασιστικότητος καὶ ἄνευ δισταγμοῦ θὰ ἀπαντήσετε ὅτι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἀγάπης. Καὶ λοιπὸν μετ' ὀλίγα λεπτὰ θὰ ἔλθῃ διὰ μέσου σας ὁ Χριστός. Λάβετε θέσιν.

Θέλομεν, ὦ πραότατε Ἰησοῦ, νὰ Σὲ πλησιάσωμεν. Εἰς Σὲ εὑρίσκομεν ὅ,τι ἔχομεν ἀνάγκην. Ἡ ἀγάπη Σου διαλύει τοὺς πάγους τῆς καρδίας μας. Ὁ ἱδρὼς τῆς ἀγωνίας Σου, τὸ ἄγονον ἔδαφος τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς μας μετατρέπει εἰς γῆν χλοεράν. Τὰ παθήματά Σου γίνονται πηγὴ τῆς προόδου μας, ἀτομικῆς, οἰκογενειακῆς, κοινωνικῆς. Ὁ Σταυρός Σου εἶναι βαρὺς καὶ καταθλιπτικός, τὸ βλέπομεν. Ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ γίνωμεν διὰ Σὲ Σίμων ὁ Κυρηναῖος καὶ νὰ σὲ ἀνακουφίσωμεν, θέλομεν ὅμως ἀποφασιστικὰ νὰ ἐλαφρώσωμεν τὸ βάρος του μὲ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν μετάνοιαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἰδικός μας σταυρὸς εἶναι ἐξ ἴσου βαρύς, τὸ ἠξεύρεις. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν συμπάθειάν Σου γίνεται ὑποφερτός.

Ἐνίσχυσέ μας λοιπὸν μὲ τὴν πανσθενουργὸν δύναμίν Σου εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς καὶ Σοῦ ὑποσχόμεθα σήμερον, ἐπέτειον τοῦ θανάτου Σου, ὅτι θὰ εἴμεθα πάντοτε καταγεγραμμένοι εἰς τὴν φάλαγγα τῶν ἀγαπώντων Σε. Δὲν θὰ Σοῦ δώσωμεν πλέον τὸ δόλιον τοῦ Ἰούδα φίλημα, ἀλλὰ Σοῦ προσφέρομεν μαζὶ μὲ τὰ δάκρυα τοῦ Πέτρου καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ λῃστοῦ: « Μνήσθητι καὶ ἡμῶν, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου ».

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

62) ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΣΤ΄

«Διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς δηλοποιοῦμεν τῇ αὐτῆς ἱερότητι ὅτι, θείῳ ἐλέει καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ παναγάθου Θεοῦ, προεβιβάσθημεν κατὰ τὴν κζ΄ τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου μηνὸς ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν τοῦτον θρόνον τῆς ΚΠόλεως, μετατεθέντες, μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ πρὸ ἡμῶν πατριαρχεύσαντος συναδελφοῦ ἡμῶν κὺρ ***Σεραφεὶμ*** καὶ μετὰ τὴν ἔγγραφον παραίτησιν τῆς ἐκείνου παναγιότητος, ἐπ' αὐτὸν τοῦτον τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον διὰ κανονικῶν ψήφων τῶν τε συναδελφῶν ἡμῶν ἁγίων ἀρχιερέων, τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν, τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου...», ἔγραφεν ἀπὸ ιβ΄ Ὀκτωβρίου 1734 ὁ ἀπὸ Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας ***Νεόφυτος*** τῷ πρ. Ἄρτης Νεοφύτῳ. Ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, διενηργήθη τῇ *27 Σ/βρίου 1734*, ἡ δὲ α΄ αὐτοῦ πατριαρχεία παρετάθη μέχρις ***Αὐγούστου 1740***. Κατὰ τὸν Ὑψηλάντη, «βεβαιωθεὶς ὁ Ἐπίτροπος ὅτι ὁ πατριάρχης κινεῖται κατὰ τὰ νεύματα τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας, καταφέρεται κατὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Νεοφύτου, ὅστις λαβὼν εἴδησιν παρὰ τοῦ αὐτοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας, τοῦ ῥηθέντος Ἀλεξάνδρου Γκίκα, φεύγει πατριαρχεύσας ἔτη πέντε καὶ μῆνας ἑπτὰ καὶ κρύπτεται εἰς τὸ σπῆτι τοῦ αὐθέντου τῆς Μολδαβίας Γρηγορίου Γκίκα, τὸ κατὰ τὸν Κουρούτζεσμεν, κατὰ μῆνα Μάρτιον, τῇ ἐπιστασίᾳ καὶ συνδρομῇ τοῦ ῥηθέντος δραγομάνου...· ἠρώτα ὁ Ἐπίτροπος τὸν δραγομάνον ποῦ νὰ ἐκρύβη

ὁ πατριάρχης Νεόφυτος καὶ ἀπεκρίνετο τὸ ὅτι οὐκ οἶδε, καὶ ἄλλοτε τὸ ὅτι ἐπιβὰς νηὸς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν· ἀλλ' ὡς πολλὰ περίεργος μαθὼν ὅτι κρύπτεται εἰς τὸ ρηθὲν σπίτι, πέμπει τοὺς ἄξοντας πρὸς αὐτόν· ὁ πατριάρχης Νεόφυτος ἰδὼν τὸ καΐκι ὁποῦ ἐγιανάστισε, καταβὰς εἰς τὸν λειμῶνα τοῦ σπιτιοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὰ βουνὰ καὶ κατήντησεν εἰς τὸ Σταυροδρόμι . . . » [59]).

Ἀργότερον ἀπαλλαγεὶς πάσης καταδιώξεως παρέμεινε διαρκῶς ἐν βασιλευούσῃ, ὅτε κατὰ ***ὑπερμεσοῦντα Μάϊον 1743*** « εὗρε καιρὸν ὁ Ν. καὶ ἐνεδύθη τὴν συνήθη χλαμύδα τὸ ***δεύτερον*** », ἀπομακρυνθέντος τοῦ Παϊσίου καὶ μεταβάντος μετ' οὐ πολὺ εἰς Ἰάσιον. Ἀλλὰ κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν φίλων αὐτοῦ « ἐστάλθη πρὸς τὸν ἡγεμόνα (τῆς Μολδαβίας) ἵνα πέμψῃ τὸν Παΐσιον εἰς βασιλεύουσαν ὅτι δέδοται αὐτῷ τὸ πατριαρχεῖον. Ὢν δὲ ὁ Νεόφυτος ἁπλοῦς καὶ ἀπατώμενος ἀπὸ τοὺς ὅρκους τῶν φίλων τοῦ Π., ὅτι οὐ θέλει ἔτι τὸ πατριαρχεῖον, καὶ πιστεύων εἰς οὓς ἐν τῇ φυλακῇ καὶ μετὰ τὴν εἱρκτὴν φρικτοὺς ἐτέλει (ὁ Π.) ὅρκους, ἐκάθητο ἀμεριμνῶν· ἐλθόντος δὲ (τοῦ Π.) καὶ ἐνδυθέντος τὴν χλαμύδα — κατὰ ***Μάρτιον 1744*** — οἱ τῆς αὐτοῦ (τοῦ Π.) φατρίας ὑπερήδοντο ». Κατὰ τὸν Ὑψηλάντη, τὸν Νεόφυτον κατεβίβασαν τοῦ θρόνου οἱ ἀρχιερεῖς « ὡς ἀδοκίμως διὰ τὸ βαθὺ γῆρας καὶ μὲ ἀτελεσφορίαν σχεδὸν πασῶν τῶν ὑποθέσεων » πατριαρχεύσαντα. Ὑπερορισθεὶς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Πάτμον ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἐκεῖ τῷ 1747, ταφεὶς ἐν τῇ αὐλῇ τῆς ἱ. μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου [60]).

---

[59]) ***Ν. Σιὼν*** 1935 σ. 380.— ***Ὑψηλ.*** 349.— ***Δυοβ.*** 100.— ***Κατ' Αὔγουστον 1740*** ἐξέδωκεν ὁ Νεόφυτος σιγίλλιον, ἐνῷ ***κατὰ Σ/βριον ἰ. ἔ.*** ἐξέδωκεν τοιοῦτον ὁ Παΐσιος Β' (***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. Ε' 7. 8.— ***Γεδεὼν*** Π. Πίν. 635. 636).

[60]) ὅρα σημ. 52, ἔνθα φαίνεται πατριαρχῶν ὁ Παΐσιος Β' τῇ 14 Μαΐου 1743 καὶ ἀκολουθεῖ ἡ πατριαρχεία κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα τοῦ Νεοφύτου ΣΤ'.— ***Δυοβ.*** 101.— ***Ὑψηλ.*** 352.— ***Μ. Μαλανδράκη*** ἡ Πατμιὰς σχολή. Ἀθῆναι 1911. σ. 10· 39. 100. 129.

— Περὶ ***Νεοφύτου Στ'*** ὅρα καί : ***Κούμα*** τόμ. 10ος σ. 396.— ***Μαθᾶ*** 243. 244.— ***Βυζαντ. Β'*** 541. — ***Γεδεὼν*** Π. Πίν. 634. 638. — ***τοῦ αὐτοῦ*** κανον. διατ. Α' 218. 219. 222. 230. 241 Β' 78. 432. 444. 446. – ***Κ. Δελικάνη*** Β' 33. 36. 493. 494. Γ' 446.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β' 229. 230. ΙΘ' 231. 268. 296.— ***Α. Κεραμέως*** Μαυρογ. βιβλ. Α' 175.— ***τοῦ αὐτοῦ*** ἱερ. σταχ. Α' 334. 363. Β' 395.— ***τοῦ αὐτοῦ*** ἱερ. βιβλ. Α' 205. 206. 207. 208. 214. 217.— ***Θεολ.*** Γ' 313. Δ' 181. — ***Ὀρθοδ. Γ'*** 34. — ***Παράρτ.*** Κ - ΚΒ' τόμ. Ε. Φ. Συλλ. σ. 112. 116. 117.— ***Ἡλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. Α' 44. 45. 118. 122. 147.— Ἀρχ/που ***Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου*** ἱστ. ἐκκλ. Ἀλεξ. κλπ. σ. 751.— ***Γ' Μαζαράκη*** ὡς ἀνωτ. σ. 597. 626. — ***Εὐγενίου ἱερέως*** Ζωοδ. Πηγῆς σ. 284.— ***Μ. Ἑλλ. Ἐγκ.*** ΙΗ' 200.

63) ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ε΄

Κατὰ τὴν «συνοπτικὴν διήγησιν» — «ὀργισθεὶς ὁ ὕπατος (ἐναντίον Παϊσίου Β΄), μετακαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς διὰ τοῦ ἑρμηνέως, οἱ μὲν τῆς αὐτοῦ (τοῦ Π.) φατρίας ἐκρύβησαν, οἱ δὲ τῆς ἐναντίας ἀπελθόντες ἐπί- θετο τίς ὁ Προϊλάβου Καλλίνικος. Εἰπόντες δὲ ὅτι οὐκ ἔστιν ὧδε, ἐνέδυσε τὴν χλαμύδα τὸν Νικομηδείας ***Κύριλλον***, ὁμοῦ καὶ τοὺς παρευρεθέντας τῶν ἀρχιερέων· τοῦτο δὲ γέγονε διὰ τοῦ Λουκῆ, συντέκνου τοῦ Γαβριήλ, ἀρχιάτρου ὄντος τοῦ ὑπάτου, καὶ οὕτω χλαινοφοροῦντες ἦλθον ἔφιπποι εἰς τὸ πατριαρχεῖον ***τῇ κη΄ Σεπτεμβρίου αψμη΄, τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετετέθη***....». Κατὰ τὸν Ὑψηλάντη, κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Λουκῆ «μεταπεμφθεὶς ὁ Κύριλλος (ὁ Νικομηδείας) εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἐπιτρό- που ἐνδύεται τὴν χλαμύδα τῆς πατριαρχείας, ***χωρὶς θέλησιν, ἐκλογήν, ἢ κἂν ἁπλῶς εἴδησιν τῆς συνόδου,*** καὶ μόνον μὲ τὴν προπομπὴν τῶν τζαουσάδων ἔρχεται εἰς τὸ πατριαρχεῖον, προσταλέντος τζαούση διὰ νὰ σηκώση, ὡς σύνηθες, τὸν κὺρ Παΐσιον...». Κατὰ δὲ τὴν ἐπίσημον τῆς Ἐκκλησίας ἀναγραφὴν τῆς γενομένης ἐκλογῆς: «***Παϊσίου παραίτη- σιν οἰκειοθελῆ ποιησαμένου***... οἱ ἐνδημοῦντες ἐν ΚΠόλει συναδελ- φοὶ ἀρχιερεῖς, ἀξιώσει παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ἐκκλησιαστικοῦ δηλονότι καὶ ἀρχοντικοῦ, τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, συνάμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι γενικῷ διερμηνεῖ τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίτζη Ἰωάννῃ καὶ τῶν λοιπῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων ταύτης τῆς πολιτείας, μετὰ καὶ παντὸς τοῦ λοιποῦ χριστωνύμου πληρώματος» προέβησαν ***κατὰ Σ/βριον 1748*** εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας ***Κυρίλλου***, τοῦ ἐπιλεγομένου «Καρακάλου». Συνδυάζοντες τὰς ἀνωτέρω πληροφορίας συμπεραίνομεν βασίμως ὅτι ἡ ἀπὸ μέρους τῆς πολιτείας ἀναγνώρισις αὐτοῦ ὡς πατριάρχου ***(28 Σ/βρ. ἰ. ἔ.)*** προηγήθη τῆς ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας διενεργείας κανονικῶν ψήφων, γενομένων ἔπειτα, πιθανῶς ***αὐθημερόν***, καὶ πάντως μετὰ τὴν ***προφορικὴν*** παραίτησιν τοῦ ἐν φυλακῇ ἐγκλείστου Παϊσίου, ἐφ' ὅσον ἡ ***ἔγγραφος*** αὐτοῦ παραίτησις χρονολογεῖται ἀπὸ 30 ἰδ. μηνός, καὶ ὅτι τῇ ἑπομένῃ, ἤτοι τῇ ***29 ἰδ. μηνός,*** ἐγένετο ἡ μετάθεσις, δηλ. ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Κυρίλ- λου, ἀναφέρεται δὲ ἀπὸ «1748, ***σεπτεμβρίου 29***, προσφώνημα Γερα- σίμου Ἡρακλείας ἐπὶ ἐγχειρίσει πατερίτζας ἐν τῇ πατριαρχείᾳ τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας Κυρίλλου» [61]).

[61]) ***Ὑψηλ.*** 362.— ***Δυοβ.*** 103. 132.— ὅρα καὶ κατωτέρω δημοσιευόμενον «ὑπό- μνημα».— ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ΄ τόμ. Ε. Φ. Συλλ. σ. 117.

Κατὰ τὸν Σέργιον Μακραῖον, Κύριλλος ὁ Ε΄ ἦτο «τὴν γνώμην εὐθύς, τὸν τρόπον ἁπλοῦς, εἰ καί τισι ποικίλος ἐδόκει, πρὸς τὰς πολλὰς μηχανὰς τῶν ἀντιπάλων πολλαχῶς ἀντιτασσόμενος, φιλάρετος, φιλάγαθος, ἐπιεικής, φιλομαθής, τῇ ἀναγνώσει τῶν θείων βιβλίων προσκείμενος, βίον ᾑρημένος τὸν τελειότερον, διὸ καὶ ἀγρυπνίας μείζονας καὶ νηστείας συνεχεστέρας ἐποίει καὶ ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικὰς μακροτέρας ἐφίλει καὶ πρὸς πάντα γενναῖος ἐδόκει, ὀξύς τε περὶ τὰ πρακτέα καὶ σφοδρὸς πρὸς τὰ δόξαντα, ἄτρεπτος καὶ ἀδεὴς πρὸς τὰ ἀντιπίπτοντα. Ἐντεῦθεν καὶ ζηλωτὴς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων διάπυρος ἐγνωρίζετο καὶ παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ διεθρυλλεῖτο καὶ διαφερόντως ἠγαπᾶτο, τῇ ἀγλαΐᾳ τῶν ἰδίων ἀρετῶν συμπάντων τὰς ψυχὰς καταθέλγων καὶ ἐφελκόμενος, εἰ καὶ τὸν ἀληθῆ ζῆλον τοῦ ἀνδρὸς ποικίλως συγκαλύψαι ἐιεχνῶντο οἱ διαβάλλοντες πανοῦργον αὐτὸν ἀποκαλοῦντες, ὥσπερ οἱ αἱρετικοὶ αἱρετικὸν ἐδυσφήμουν τὸν ὀρθοδοξότατον» 62).

Τὴν α΄ πατριαρχείαν Κυρίλλου Ε΄ διετάραξε σοβαρῶς ἡ περὶ ***ἀναβαπτισμοῦ*** τῶν Λατίνων κίνησις προκαλέσασα κλονισμὸν τῆς θέσεως τοῦ Κυρίλλου ἀπὸ μέρους τῶν δυτικῶν, ἐπισήμων τε καὶ μή. Διότι «ταύτης τῆς καταστηλιτεύσεως τὴν αἰτίαν οἱ ἐν ταῖς Συκαῖς καὶ περὶ τὰς Συκὰς ἐνδιατρίβοντες δυτικοί, οἵ τε ἰδιῶται ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν βασιλέων τῆς Δύσεως ἁρμοσταὶ ἐπὶ τὸν παναγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον Κύριλλον τὴν αἰτίαν ἀνέθεντο καὶ καθελεῖν τοῦ θρόνου ἐπειρῶντο»..., «μάλιστα δὲ ὁ τῆς Γαλλίας πρέσβυς πάντα ἐποίει καθελεῖν τοῦ θρόνου τὸν πατριάρχην Κύριλλον», ὅπερ ἐν τέλει ἐπέτυχον. Καὶ οὕτω τινὲς «τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ προκρίτων τοῦ ἡμετέρου γένους», «οἰκονομοῦντες τὸν καιρὸν καὶ τὰς ὀργὰς τῶν βασιλέων ἐκτρεπόμενοι, ***ἐξωθοῦσι τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου*** τὸν κύριον Κύριλλον, προφάσει δῆθεν καὶ ἐνδείξει πρὸς τοὺς κρατοῦντας χρώμενοι ὅτι χρηματικοῖς δανείοις κατεβάρυνε τὴν ἐκκλησίαν.....» (Σ. Μακρ.). Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν ἡ πτῶσις τοῦ Κυρίλλου προεκλήθη ἐκ πολιτικῶν λόγων. «Ἐπιφορτίζεται τῷ τε πατριάρχῃ Κυρίλλῳ καὶ τῷ δραγομάνῳ τῆς Πόρτας Ἰωάννῃ τῷ Καλλιμάχῃ ***ἡ τῶν Κυπρίων ταραχὴ*** καὶ κατηγοροῦνται αὐτοὶ οἱ δύο ὡς αἴτιοι τῶν τοιούτων θορύβων· ὅθεν ***καταβιβάζεται τοῦ θρόνου*** ὁ Κύριλλος ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτὼ πατριαρχεύσας» (Ὑψηλ.). Ὁ ἀριθμὸς ***τρία*** λελανθασμένος, ἀντὶ ***δύο***, διότι ἡ α΄ πατριαρχεία τοῦ Κυρίλλου διήρκεσε μέχρι ***τέλους Μαΐου τοῦ 1751***, ἤτοι ἀκριβῶς ἔτη δύο καὶ μῆνας ὀκτώ. Ἐξωσθεὶς τοῦ θρόνου

---

62) *Σάθα* Γ΄ 206.

ὁ Κ. περιωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Χάλκην «ἐν ἁδρᾷ τῆς Ἐκκλησίας χορηγίᾳ καὶ πολλῇ τῇ τιμῇ καὶ περιποιήσει ἐφησυχάζων» 63).

Τοῦ Παϊσίου ἐξαναγκασθέντος τὸ δ' εἰς παραίτησιν καὶ ἀποχώρησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου κατὰ τὰς ἀρχὰς Σ/βρίου 1752, ἐκλήθη εἰς διαδοχὴν αὐτοῦ ὁ Κύριλλος τῇ ἐπιμόνῳ αἰτήσει τοῦ λαοῦ. «Οἱ τεταγμένοι παραλαβόντες ἔγγραφον τὸν ὁρισμὸν (τοῦ Ἐπιτρόπου) ἀνῆλθον εἰς Χάλκην προσκαλεσόμενοι τὸν παναγιώτατον κύριον Κύριλλον, ὃν καὶ ἀνήγαγον εἰς βασιλεύουσαν· τῇ δὲ ἐπαύριον παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς καὶ κληρικούς, ὡς εἴθισται, παρέστη τῷ Ἐπιτρόπῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ μεγιστᾶσι καὶ ἀπολαβὼν τὰ καββάδια, γνώρισμα τιμῆς καὶ ἐγκαθιδρύσεως, ἐπανῆλθε τὸ β' ἐπὶ τὸ πατριαρχεῖον μετὰ ἀμυθήτου χαρᾶς τοῦ λαοῦ καὶ κοινῆς πανηγύρεως» τῇ *7 Σ/βρίου 1752*, ἐκδοθέντος καὶ τοῦ σχετικοῦ βασιλικοῦ βερατίου 64). Ἡ ἐμφάνισις καὶ αὖθις τοῦ Κυρίλλου ἐπὶ τῆς πατριαρχικῆς σκοπιᾶς ἐλύπησε τοὺς δυτικούς. «Ὡς μεγάλη καὶ σφοδρὰ ἦν ἡ ἐπιμονὴ τῶν Φράγκων εἰς ἔξωσιν τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου καὶ κατασίγασιν τῆς περιηχούσης διαλαλιᾶς ὅτι οἱ δυτικοὶ εἰσὶν ἀβάπτιστοι· ἐνεῖχον οὖν ἐπαπειλοῦντες τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀρχιερεῖς τὰ πάνδεινα καθ' ἡμῶν, εἰ μὴ καὶ τὸν πατριάρχην τοῦ θρόνου ἐκστήσαιεν καὶ τοὺς διακηρύττοντας κατασιγήσαιεν». Τὰ πράγματα ἐχειροτέρευον ἅμα τῇ διὰ συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐπισήμῳ ἀνακηρύξει τοῦ ***ἀναβαπτισμοῦ***, ὅτε καὶ ἤρξαντο οἱ ἀρχιερεῖς κινούμενοι πρὸς ἔξωσιν τοῦ Κυρίλλου. Καὶ τότε μὲν οὗτος «μεταπεμφθεὶς εἰς τὴν αὐλὴν εἶχε κριθεῖ μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ἀφοῦ ἔδωκαν τὸ κατ' αὐτοῦ μαγζάρι, ἤτοι λίβελλον ἐνυπόγραφον καὶ ἐσφραγισμένον μὲ τὰς ὑπογραφὰς κάὶ σφραγίδας των, καὶ δικαιωθεὶς εἰς τὴν κρίσιν, διὰ τοῦτο ἀνέλαβε τὸν θρόνον· ὥστε εἶχε δύναμιν πολλὴν κατὰ τῶν ἀρχιερέων, ὡς συκοφαντησάντων αὐτὸν δηλαδή» (Ὑψηλ.), ἐπιτυχὼν δι' ὁρισμοῦ τῆς πολιτείας τὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἀποστολήν. Ἀργότερον ὅμως «οἱ ἀπελαθέντες ἀπὸ ΚΠόλεως ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τοῖς περὶ τὰς Συκὰς τόποις, ἐτυρεύοντο ἔξωσιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ θρόνου συσκευάζοντες» προεξάρχοντος τοῦ πρ. Προϊλάβου Καλλινίκου. Καὶ ἡ ἐπιδιωχθεῖσα ἔξωσις αὕτη τοῦ Κυρίλλου ἐπραγματοποιήθη τῇ ***16 Ἰανουαρίου 1757, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ*** 65).

63) ***Σάθα*** Γ' 203. 209. 210. 408. 410.— Ὑψηλ. 367.— ***Φ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστ. Γβ' σ. 7.

64) Τὸ βεράτιον τοῦτο ἀνενέωσεν ὁ διαδεχθεὶς (2 Δ/βρ. 1754) τὸν ἀποθανόντα Μαχμοὺτ Α', Ὀσμὰν ὁ Γ' (***Μ. Γεδεὼν*** ἐπίσημα γράμματα τουρκικὰ κλπ. ΚΠολις 1910. σ. 76).

65) ***Σάθα*** Γ' 212. 214. 221. 222. 411.— ***Ὑψηλ.*** 370. 373.— ***Δυοβ.*** 10. 105.—

Τὸν Κύριλλον «συλλαβόντες ἔπεμψαν εἰς τὸ ἀρχιτελώνιον καὶ ἐκεῖθεν διὰ πλευσίμου γαλλικοῦ εἰς Κύπρον ὑπερόριον». Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ εἰς ὑπερορίαν ἀναχώρησις τοῦ Κυρίλλου ἐγένετο μετά τινας ἡμέρας, πιθανῶς τῇ 18 ἰδ. μηνός, ἐπακολουθησάσης μετ' ὀλίγον καὶ τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ. Σεραφεὶμ Β', ἅμα τῇ ἀνόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸν πατρ. θρόνον, «τὸν παναγιώτατον Κύριλλον τῆς ἐξορίας ***(Κύπρου)*** ἀνῆκε καὶ ὅπη ἂν βουλομένῳ οἰκεῖν ἐπέτρεψεν· ὃς τὸ ***ἅγιον "Ορος*** πρὸ πάσης γῆς καὶ πατρίδος προείλετο» (Σ. Μακρ.) ἐφησυχάζων ἐν τῇ Σκήτῃ τῆς ἁγίας "Αννης. Κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐξώσεως τοῦ ὡς ἄνω Σεραφεὶμ διενήργουν τὴν εἰς τὸν θρόνον ἐπάνοδον τοῦ Κυρίλλου, ἀλλ' «ἤκουσαν τὸ ***δὲν γίνεται***, διὰ τὴν ἀπουσίαν» αὐτοῦ ἐν Ἁγίῳ "Ορει (Ὑψηλ.). Κατὰ τὸ α' ἔτος τῆς πατριαρχείας Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερῆ «ὁ πρώην παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ὁ Ε' ἐνοχλούμενος ὑπὸ δανειστῶν ***ἀνῆλθεν ἄνευ ἀδείας εἰς ΚΠολιν*** καὶ λάθρα εἰσελθὼν εἴς τινα τῶν περιβλέπτων οἴκων (ἦν δὲ οὗτος τοῦ ἐκλαμπροτάτου Μιχαλήκα, υἱοῦ τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου Μιχαὴλ Ρακοβίτζα) ἐξῃτεῖτο ἔκ τε τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ τὴν τοῦ χρέους αὐτοῦ ἀπαλλαγήν, ὥστε τελείαν καὶ ἀπράγμονα ἔχειν ἐν τῷ ἁγίῳ "Ορει τὴν ἡσυχίαν. Ὁ οὖν παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ μαθὼν τὴν αὐτοῦ ἄνοδον καὶ ἐπιλογισάμενος τοῦ λαοῦ τὰς περὶ αὐτοῦ προλήψεις, ὑφορώμενος μή τις ταραχὴ ἐπισυμβῇ τῇ ἐκκλησίᾳ, περιελόμενος τὰς προλήψεις, ***καθαιρέσει αὐτὸν ὑπέβαλε*** καὶ τῆς πόλεως ἐξελθεῖν βασίλειον ὁρισμὸν αὐτῷ ἐπέσεισεν· ***ὁ δὲ εἰς τὸ ἅγιον "Ορος ἐπανῆλθεν*** οἰκονομήσας τὰ δάνεια, μικρὰ τῆς καθαιρέσεως φροντίσας· ἦν γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπογυμνώσας πάσης ἀξίας ***τὸ μέγα ἐνδυθεὶς τῆς ταπεινώσεως μοναχικὸν σχῆμα*** καὶ τὴν ἥττονα ἑκὼν στάσιν λαβὼν (Σ. Μακρ.). Κατὰ τὴν «συνοπτικὴν διήγησιν», ὁ Κύριλλος ἐξωρίσθη εἰς τὸ Σίναιον ὄρος μετὰ βασιλικοῦ μάλιστα ὁρισμοῦ «ἵνα τελευτήσῃ ἐκεῖ μηδ' ἐξέλθῃ τῆς τοῦ Σινᾶ». Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι συναντῶμεν τὸν Κύριλλον ἐν ἁγίῳ "Ορει κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1768, ὅτι τῷ 1770 «ὁ παναγιώτατος Κύριλλος ἦν ***ἐφησυχάζων ἐν τῇ Σκήτῃ τῆς ἁγίας "Αννης*** (τοῦ "Αθωνος) καὶ ὁσίως ἐπιβιῶν καὶ ἀναβάσεις προβαίνων τὰς ὑψοποιοὺς εἰς Θεὸν» (Σ. Μαρκ.), ὅτι τῷ 1772 «δύο μικροπρεπεῖς ἄνθρωποι, ἀπελθόντες εἰς τὸν πρώην βεζίρην Μολδοβαντζὴν καὶ τὸν Τζεζάερλη καπιτάνι-δεργιὰ Χασὰν πασᾶν, φυλάττοντας τὰ κάστρα, ἐπρόβαλαν τὸ νὰ γείνῃ πατριάρχης ΚΠόλεως ὁ Κύριλλος, ***διατρίβων κατὰ τὸ ἁγιώνυμον "Ορος***· ἔδωκαν ἐκεῖνοι τὴν εἴδησιν αὐτὴν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἐπρόσταξε νὰ ἐρωτηθοῦν οἱ ἀρχιερεῖς, τίς ποτ' ἂν εἴη ὁ Κύριλλος καὶ ἂν τὸν θέλουν διὰ πατριάρχην· ἀπε-

---

Χρ. Ἀνδρούτσου συμβολικὴ ἔκδ. β' Ἀθῆναι. 1930. σ. 321.— Τὰ σωζόμ. ἐκκλ/κὰ συγγράμματα ***Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων*** τόμ. Α' σ. 477.

κρίθησαν ὅτι δὲν τὸν θέλουν καὶ ὅτι εἶναι εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν πατριάρχην τους Θεοδόσιον καὶ γράψαντες συνοδικῶς κατέκλεισαν τὸν Κ. εἰς τὸν πύργον τῆς Λαύρας, ***διατρίβοντα ἕως τότε εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Ἁγίας Ἄννης»*** (Ὑψηλ.), καὶ ὅτι «πάντα παρωσάμενος καὶ ἀσκητικῶς διανύσας τὸν βίον ἐν οὐρανοβάμονι ἡσυχίᾳ καὶ ὁσιότητι» ἀπέθανεν ἐκεῖ, ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, τῇ *27 Ἰουλίου 1775*, ταφεὶς ἔξω τοῦ κυριακοῦ ναοῦ τῆς Σκήτης τῆς ἁγίας Ἄννης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εὕρηται ἐν τοῖς Π/χείοις ΚΠόλεως [66]).

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Κυρίλλου Ε' τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας [67]).

Ἡ θεαρχικωτάτη μακαριότης καὶ θεία φύσις, ἡ πάντων ἁπαξαπλῶς τῶν ὄντων οὐρανίων τε καὶ ἐπιγείων διὰ μόνην ἀγαθότητα παρακτικὴ καὶ δημιουργικὴ καὶ ὑποστάτις, τὰς νοερὰς οὐσίας καὶ οὐρανίους τῶν ἀγγέλων χορείας πρῶτον εἰς ἱεραρχίας διακοσμήσασα, καθ' ὁμοιότητα τῆς ἐκείνων εὐτάκτου διακοσμήσεως, (ἧ φησὶν ὁ μέγας καὶ ἱερὸς Διονύσιος) κἀπὶ τῶν λογικῶν κτισμάτων τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχίαν διεδέξατο καὶ ἐτύπωσεν, ἐφ' ᾧ τοὺς εὐσεβεῖς ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἱεράρχου ἐνθέου τε καὶ θείου ἀνδρὸς μυεῖσθαι καὶ τελεῖσθαι τὰς ὑπὸ τῆς θεαρχικῆς ἀκτῖνος διὰ τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἐκπεμπομένης ἐλλάμψεως καὶ θείων χαρισμάτων ἐπιρροάς, ὧν χωρὶς ἀδύνατον σώζεσθαι μὴ τῆς ἱεραρχικῆς ἀξίας παρούσης· ὥσπερ γὰρ οἰκία ἀνεπιτηδεία πρὸς οἴκησιν πέφυκε καὶ οὐκ ἔχει τὸ μόνιμον, μὴ καταβληθέντων ἐν αὐτῇ ἀρραγῶν θεμελίων, καὶ ναῦς δὲ διαπόντιος στελλομένη, κυμάτων τε ἐπιδρομαῖς καὶ ἀνέμων ἀντιπνοίᾳ παραβάλλεσθαι βιαζομένη, οὐκ ἂν διεκφύγοι τοὺς ἐκ τῶν ναυα-

---

[66]) ***Σάθα*** Γ' 227. 247. 287.— ***Ὑψηλ.*** 387. 388. 476. 477.— ***Θεολογία*** ΙΔ' (1936) σ. 71.— ***Δυοβ.*** 10. 107. 108. 112.— ***Ἐπετηρὶς Βυζ. Σπ.*** Ι' σ. 169. ἑξ.— ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. ΣΤ' 61, ἔνθα ἡ β' καθαίρεσις Κυρίλλου Ε' ἐπὶ Σαμουὴλ τῷ 1763.

— Περὶ ***Κυρίλλου Ε'*** ὅρα καί: ***Βεντότη*** σ. 87.—***Κούμα*** 397.—***Μαθᾶ*** 246. 247. — ***Βυζ. Β'*** 541-2.— ***Γεδεὼν*** 641. 644.— ***τοῦ αὐτοῦ*** καν. διατ. Α' 245. 252.— ***τοῦ αὐτοῦ*** Κυρίλ. Λαυρ. Πατρ. Χρονικὸν ἐν τῷ ***Ἀθηναίῳ***, τόμ. ΣΤ' σ. 45.— ***Δελικάνη*** Β' 195 Γ' 919. 920.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Γ' 601 ἑξ. 774.— Θ' 260 ΙΒ' 79. 87. 95. 100. 126. 369. 373. 383. ΚΔ' 73. 254.— ***Γ. Μαζαράκη*** ὡς ἄνωτ. σ. 626. 627.— ***Ηλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. Β' 168.— Ἐκκλ. ἱστ. ***Φ. Βαφείδου*** Γβ' 146 ἑξ.— ***Ε. Σαβράμη*** ἡ α' καθαίρεσις Κυρίλλου Ε' ἐν ***Ἐπετηρ. Βυζ. σπουδῶν*** τόμ. 10ος (1933) σ. 160 ἑξ.— Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου βιογραφία καὶ συγγραφαὶ ἐλάσσονες κλπ. ὑπὸ ***Θ. Μ. Ἀριστοκλέους*** σ. 156.— ***Κ. Σάθα*** Νεοελλ. φιλολ σ. 486.— ***Γεωργ. Καρβελᾶ*** ὁ Οἰκουμ. Π/χης Κύριλλος Ε' Mischigan. 1930.— Baron de Tott, memoires sur les Turcs et les Tartares I' part. p. 92 ἑξ.— ***Α. Π Βρετοῦ*** Νεοελλ. φιλολ. Α' σ. 203.— ***Μ. Ἑλλ. Ἐγκ.*** — ***Θεολογ.*** Δ' 181.— ***Ὀρθόδ.*** Γ' 34. — ***Ν. Ἑλληνομνήμον*** Α' 493. — Byz. Zeit XV (1906) σ. 447. — N. Jorga ὡς ἀνωτ. 76.— ***Ἀλήθεια*** περιοδ. ἐν ΚΠόλει τῷ 1880 σ. 118.— Langlois Mont Athos σ. 71.

[67]) ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. Δ' 110.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β' 230.

γίων ὑφορωμένους κινδύνους μὴ ὑπὸ κυβερνήτου ἴδμονος οἰακοστροφουμένη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ στρατόπεδον οὐκ ἂν ἔχοι συγκροτεῖσθαι καὶ τὰ πρὸς μάχην συμφερόντως διεκπεραίνειν μὴ ὑπὸ ἐμπείρου στρατηγοῦ ἐπιστατουμένη, ἀλλὰ καὶ ποίμνης ἀποιμάντου οὐχ ἡ τυχοῦσα ζημία τοῖς ποιμαινομένοις καὶ ὄλεθρος· τὰ γὰρ ὁπωσοῦν ἀρχῆς ἐξηρτημένα διευθετούσης αὐτὰ χωλαίνουσι πάντες καὶ ὑποσκάζουσι τῆς ἀρχῆς αὐτῶν ταύτης ἀποτετυχότα. Κατὰ ταῦτα μὲν οὖν ἀναλόγως καὶ ἡ πνευματικὴ τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας καθόλου ποιμαντορία τὸν ἀρχικὸν ποιμένα καὶ ἱεράρχην ἐπιζητεῖν ἀναγκαίως εἴωθεν, ἐφ' ᾧ τὰς κατὰ μέρος ἀξίας καὶ εὐταξίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνθέου διακοσμήσεως δύναται ἐντεῦθεν συναρμόττειν καὶ συνέχειν καταλλήλως καὶ ἀποδιδόναι ἑκάστῳ τὰς προσηκούσας ἐνεργείας· ἡ γὰρ ἀναρχία ἀταξίας καὶ ἀνομίας παραίτιος· τὸ δὲ ἀρχῇ συγκεκροτημένον κόσμιον δήπουθεν καὶ τεταγμένον εὐσταθές τε καὶ ἀδιάπτωτον. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ πατριαρχικὸς οὗτος ἀποστολικός τε καὶ οἰκουμενικὸς θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τέως ἐπιζητεῖ ἀναγκαίως τὴν ὑπεριδρυμένην ἀρχὴν καὶ κεφαλὴν ὡς ἐστερημένος ὢν ταύτης, ἅτε δὴ τοῦ προπατριαρχεύοντος ἐν αὐτῷ κυρίου Παϊσίου παραίτησιν οἰκειοθελῆ ποιησαμένου, ἥτις ὁρᾶται καταστρωθεῖσα ἀντικρὺ ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι, τούτου χάριν ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν ΚΠόλει συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς, ἀξιώσει παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ἐκκλησιαστικοῦ δηλονότι καὶ ἀρχοντικοῦ, τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, συνάμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι γενικῷ διερμηνεῖ τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίτζη Ἰωάννῃ καὶ τῶν λοιπῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων ταύτης τῆς πολιτείας, μετὰ καὶ παντὸς τοῦ λοιποῦ χριστωνύμου πληρώματος, συνηνέσαμεν ψήφους κανονικὰς προβαλέσθαι ἐπὶ τῷ ἐκλέξαι κοινῶς καὶ ἐξευρεῖν ἀξιόλογον ἄνδρα καὶ πρόσφορον καὶ τῆς οἰκουμενικῆς καθέδρας καὶ προστασίας κατάλληλον καὶ ἁρμόδιον προστάτην ὡς εἰπεῖν ἀξιόθρονον, ὅστις ἀξίως ἐπὶ τὴν προτιστεύουσαν ταύτην ἀποστολικὴν καὶ οἰκουμενικὴν προβιβασθεὶς καθέδραν καὶ τὴν κοινὴν ἀναλαβὼν πηδαλιουχίαν καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἁπασῶν τὴν μέριμναν δυνηθῇ λόγῳ καὶ φρονήσει καὶ ἐμπειρίᾳ καταστορέσαι καὶ κατευνάσαι πάντα σάλον καὶ κλύδωνα καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἀκύμαντον διαφυλάξαι· καὶ δὴ τῆς ἐκλογῆς γενομένης κοινῇ συγκατανεύσει καὶ συμπνοίᾳ, συνελθόντες κατὰ τὴν ἐκκλ/κὴν διατύπωσιν, ὡς νενόμισται, ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανιερώτατον καὶ θεοσεβέστατον μητροπολίτην τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Νικομηδείας, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον πάσης Βιθυνίας κύριον κὺρ Κύριλλον, δεύτερον δὲ τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Τορνόβου κὺρ Ἄνθιμον καὶ τρίτον τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Καισαρείας κὺρ Παρθένιον· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ***ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψμη', μηνὶ σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτ. ιβ'.***

† ὁ Καισαρείας ***Παρθένιος***, † ὁ Κυζίκου ***Ἀνανίας***, † ὁ Νικαίας ***Καλλίνικος***, † ὁ Δέρκων ***Σαμουήλ***, † ὁ Τορνόβου ***Ἄνθιμος***, † ὁ Κρήτης ***Γεράσιμος***, † ὁ Λαρίσσης ***Ἰάκωβος***, † ὁ Μιτυλήνης ***Ἄνθιμος***, † ὁ Μηθύμνης ***Ἀρσένιος***, † ὁ Βιδύνης ***Καλλίνικος***, † ὁ Χίου ***Διονύσιος*** † ὁ Κώου ***Μελέτιος***, † ὁ ....

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ ΒΑΣΔΕΚΑ
τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας
ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Βαρσοβίας.

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ ἐπὶ τῆς Φιλοσοφίας ἐπίδρασις τοῦ Χριστιανισμοῦ. — Ἀλλ' ἡ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ προαγωγὴ τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως καθίσταται ἔτι ἐμφανεστέρα ἐκ τῆς νεωτέρας Φιλοσοφίας, ἥτις κατέστη βαθυτέρα, συνθετωτέρα καὶ ὑψηλοτέρα τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς μέσης ἕνεκα τῆς ἀπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπιδράσεως. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπετέλεσε τὴν ἰσχυρὰν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις συνετέλεσεν οὐ μόνον εἰς τὴν γένεσιν τῆς νέας Φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξίν της. Ὁσονδήποτε κἂν ἐκ τῶν τάξεων τῶν νεωτέρων φιλοσόφων ἀκούωνται καὶ φωναὶ ἀρνητικαὶ τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν, τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ νεωτέρα Φιλοσοφία εἶναι κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ βάθος χριστιανική, διότι ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐχειραγωγήθη καὶ παρ' αὐτῆς ἔλαβε τὴν κατεύθυνσίν της.

Πράγματι, ὁ Χριστιανισμὸς ἔφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα οὐ μόνον τὴν ἠθικὴν αὐτῆς ἀναγέννησιν, ἀλλὰ καὶ τὸν διανοητικὸν διαφωτισμὸν ὡς ζωντανὴ ἰδεολογία, ὑψίστης γνώσεως μορφὴ ἱκανοποιούσης καὶ τὰς διανοητικὰς τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκας, διότι παρέχει τὴν τόσον πολυζήτητον λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ὑπάρξεως, καὶ δὴ οὐχὶ κατὰ τρόπον ἀφῃρημένον, ξηρὸν καὶ ψυχρόν, ἀλλὰ κατὰ τὸν μᾶλλον ζωτικὸν τρόπον διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Καὶ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπετέλεσε τὴν πολύρρουν πηγήν, ἐξ ἧς ἤντλησεν ἡ νέα Φιλοσοφία τὰ νάματα τῆς ὑγιοῦς γνώσεως. Εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ἡ νέα Φιλοσοφία ὀφείλει τὴν διασάφησιν τῆς ἰδέας τοῦ Ἀπείρου ὡς ὄντος

πνευματικοῦ, προσωπικοῦ, ὑπερβατικοῦ κλ., ἀγνώστου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Νεοπλατωνισμόν, τὸ τελειότερον τῶν ἑλληνικῶν φιλοσοφημάτων. Ἀπόδειξις τὰ φιλοσοφήματα τοῦ Descartes, Leibnitz καὶ Kant. Ἐκ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἤντλησε τὴν ἰδέαν τῆς ἀμέσου κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἄνευ δῆλα δὴ τῆς μεσολαβήσεως τῆς περὶ αὐτὸν φύσεως, οὕτω δ' ὁ ἄνθρωπος ἐξυψώθη ὑπὲρ τὴν φύσιν. Τοῦτο, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἡ χριστιανικὴ αὕτη ἰδέα ἤγαγε τινὰς τῶν νεωτέρων φιλοσόφων κατὰ πλάνην εἰς τὴν Φυσιοκρατίαν (Naturalismus). Χριστιανικὴ εἶναι καὶ ἡ ἐν τῇ νεωτέρᾳ Φιλοσοφίᾳ ἰδέα τῆς αὐτογνωσίας, ἐν τῇ ἐννοίᾳ κυρίως τῆς στροφῆς τῆς προσοχῆς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν φύσιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, ὡς ὅλως διάφορον τῆς ἐξωτερικῆς. Σωκρατικὸν μὲν εἶναι, ὡς γνωστόν, τὸ «γνῶθι σαυτόν», ἀλλ' ὁ μέγας Ἕλλην φιλόσοφος δὲν ἐδημιούργησεν ἄρτιόν τι φιλοσοφικὸν σύστημα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ταύτης. Χριστιανικὴ εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ρίζαν τῆς ἠθικῆς. Ὁ Ἀριστοτέλης δὲν ἐθεώρει τὴν ἐλευθερίαν ὡς διακριτικὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως γνώρισμα, τὴν δ' ἀρετὴν ὡς γνῶσιν τῆς μεσότητος τῶν ἄκρων. Ἐπίσης χριστιανικὴ εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς νεωτέρας Φιλοσοφίας ὅπως καθορίσῃ τοὺς νόμους τοῦ ἀνθρωπίνου κοινοβίου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐννοιῶν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφότητος, ἐννοιῶν οὐσιωδῶς χριστιανικῶν, διηκουσῶν διὰ πάντων τῶν νεωτάτων ἠθικῶν συστημάτων. Παρὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐσφετερίσθη αὐτὰς καὶ αὐτὸς ὁ ἀντιχριστιανικὸς σοσιαλισμός, ἐξ αὐτῶν δὲ προέκυψε καὶ ἡ πολύλεκτος ἰδέα τῆς ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων. Τέλος, συναφῶς πρὸς τὴν νέαν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Φιλοσοφίᾳ θέσιν τοῦ ζητήματος τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως, μεταβάλλεται ριζικῶς ἐν αὐτῇ καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἐν ἀντιθέσει δηλ. πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, ἥτις ἀπροσωποποιοῦσα τὴν ψυχήν, συνέχεεν αὐτὴν πρὸς τὰς μορφὰς τοῦ φυσικοῦ ὄντος, ἕνεκα τῆς περὶ τῆς ψυχῆς διδασκαλίας ὡς εἰκόνος τοῦ Θεοῦ τὸ πρῶτον εἰσάγεται εἰς τὴν Φιλοσοφίαν ἡ ἰδέα τῆς ἀπολύτου προσωπικότητος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς προσωπικῆς αὐτῆς ἀθανασίας, ὡς καὶ τοῦ ἀΰλου προσωπικοῦ πνεύματος ὡς ὅλως διαφόρου τοῦ ὑλικοῦ σωματικοῦ κόσμου, ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ ἀπόπειραι λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων μεταξὺ τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς σωματικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως.

Οὕτως, ὑπὸ τὴν ροπὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ τῶν νεωτέρων χρόνων, πάντα τὰ ζητήματα τῆς φιλοσοφικῆς ἐρεύνης, ἤτοι τὰ προβλήματα τοῦ Θεοῦ, τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, θεωροῦνται καὶ λύονται κατὰ τρόπον πολὺ ὑψηλότερον καὶ πληρέστερον. Τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ ἀνθρώπου αἰτήματα ἦσαν βεβαίως πάντοτε τὰ αὐτά: τὸ ἀληθές, τὸ ἀγαθόν, τὸ

ὡραῖον· ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς ἔρριψε φῶς ἐπὶ τῆς νέας ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν θὰ ὤφειλε νὰ βαδίσῃ ἡ Φιλοσοφία διὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ πληρέστερον ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή. Τὸ φῶς τοῦτο, προερχόμενον ἐκ τῆς ἐν Χριστῷ Ἀποκαλύψεως, εἰσέδυσεν εἰς τὰ τέως ἀπρόσιτα μύχια τοῦ πνεύματος, ἀπεκάλυψε νέαν πηγὴν πρὸς δροσισμὸν τῶν κεκμηκότων πνευματικῶν ἐργατῶν καὶ ἐνεχείρισεν εἰς εἰς αὐτοὺς τὸν ἀριάδνειον μίτον τοῦ ὀρθοῦ προσανατολισμοῦ πρὸς τὴν ἀληθῆ γνῶσιν.

Ἀπὸ τῆς εὐθείας ταύτης πρὸς τὴν ὑγιᾶ Φιλοσοφίαν ὁδοῦ ἦλθε νὰ ἐκτρέψῃ πως τὴν Χριστιανικὴν Φιλοσοφίαν ἡ σχολαστικὴ τῶν μέσων χρόνων Φιλοσοφία· ἡ πνευματικὴ δεσποτεία τῶν σχολαστικῶν καὶ ἡ ἀνικανότης αὐτῶν νὰ συμβιβάσωσι τὴν πίστιν πρὸς τὴν γνῶσιν συνετέλεσαν ὥστε ἡ φιλοσοφικὴ σκέψις νὰ ἐξορμήσῃ πρὸς τὴν ἀχαλίνωτον ἐλευθερίαν, ἡ ἄκρατος δὲ νοησιαρχικὴ ἀλαζονεία ἐνίων τῶν νεωτέρων φιλοσόφων, παρασύρασα ἐν τῇ ἀκατασχέτῳ πρὸς τὸν ἄκρον ἀτομισμὸν ὁρμῇ καὶ πολλὰ γνησίως χριστιανικὰ στοιχεῖα, κατέληξεν εἰς τὴν ἄρνησιν πάσης αὐθεντίας καὶ εἰς τὴν θεοποίησιν τῆς ἐλευθερίας. Ὑπὸ τὴν ροπὴν τῶν ἄκρων τούτων φιλοσόφων ἡ φιλοσοφικὴ σκέψις τῶν νεωτέρων χρόνων διὰ τῶν ὑπερφιάλων αὐτῆς ἀξιώσεων ὑπερέβη τὰ ἐσκαμμμένα, εἶναι δ' ἀντίρρητον ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ π. χ. τῶν μεγίστων Γερμανῶν ἰδεολόγων: τοῦ Schelling καὶ τοῦ Hegel, μᾶλλον ὑλοποίησε τὸ πνεῦμα ἢ ἐνεπνευμάτωσε τὴν ὕλην, καταβιβάσασα τὸν λόγον ἐκ τοῦ ὕψους του καὶ μεταβαλοῦσα αὐτὸν εἰς σκοτεινήν τινα βάσιν τῆς ὑλικῆς φύσεως. Καὶ ἐμετρίασαν μὲν τὴν ἀκρότητα ταύτην τῆς ἀπολύτου λογοφροσύνης ἄλλοι ἐπιφανεῖς φιλόσοφοι, ὡς ὁ Herbart, ἄλλοι δέ, ὡς Fichte ὁ νεώτερος, ὁ Ulrici κλπ., ἐπαναλαμβάνουσιν ἐν τοῖς φιλοσοφήμασιν αὐτῶν χριστιανικάς τινας διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς προδίδεται τὸ δυσσυμβίβατοῦ λόγου πρὸς τὴν μυστικὴν τῆς ἀληθείας ὄψιν, ἀδυνατοῦν δὲ νὰ σταθμήσουν τὰς φιλοσοφικὰς ἀξίας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἕνεκα τῆς βαθείας αὐτῶν λεπτότητος καὶ τοῦ πνευματικοῦ ὕψους. Αἱ ἰδιότητες αὗται τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν ἐμφαίνονται κυριώτατα ἐν τῇ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θείου Λόγου διδασκαλίᾳ, ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψεν ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελοῦσα ἀπολύτως νέον καὶ πρωτότυπον στοιχεῖον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν φιλοσοφικῶν ἰδεῶν. Ἐκ πεπερασμένου ὄντος ὁ ἄνθρωπος προβιβάζεται εἰς ἄπειρον ὄν, διότι ἡ ἀτομικότης του ἀναγνωρίζεται ἐν τῷ θείῳ της βάθει. Ἐν τῇ «περὶ κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου» πραγματείᾳ του Γρηγόριος ὁ Νύσσης λέγει τὰ ἑξῆς ἀξιοσημείωτα: «Ὡς μικρά τε καὶ ἀνάξια τῆς τοῦ ἀνθρώπου μεγαλοφυΐας τῶν ἔξωθέν τινες ἐφαντάσθησαν, τῇ πρὸς τὸν κόσμον τοῦτον συγκρίσει μεγαλύνοντες, ὡς ᾤοντο, τὸ ἀνθρώπινον. Φασὶ γὰρ μικρὸν εἶναι κόσμον τὸν ἄνθρωπον, ἐκ τῶν αὐτῶν τῷ παντὶ στοιχείων συνεστηκότα» (Migne 44, Κεφ. 15).

Τοῦτο εἶναι ὀλίγον καὶ ἀνεπαρκὲς διὰ τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν. Διότι ὁ ἄνθρωπος εἶναι οὐ μόνον «μικρόκοσμος», ἀλλὰ καὶ «μικρόθεος», ὡς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἀνάκλασίς τις τῆς θείας φύσεως. Οὕτως, εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ «ἀνθρώπου-μικροκόσμου» προστίθεται νῦν τὸ πρῶτον ἡ νέα ἰδέα τοῦ «ἀνθρώπου-μικροθέου». «Οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα — λέγει ὁ ἀπ. Παῦλος — ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας» (Γαλ. δ΄ 31) «υἱοὶ» (δ΄, 6), μετὰ τὴν ἀπέκδυσιν τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ» ἐνδεδυμένοι «τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτὸν» (Κολασ. γ΄, 9-10), «τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι ἀληθείας» (Ἐφ. δ΄ 24), ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος καὶ βάθος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ (Ἐφ. γ΄ 18-19). Ὁ Χριστιανισμὸς ἦρε τὸ κάλυμμα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πεπερασμένου ἀνθρώπου καὶ οὗτος εἶδε τὴν ἀπειρίαν του ἐν τῷ Θεῷ: «ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος» (Β΄ Κορ. γ΄ 18). Οὐδέποτε, οὔτε πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ, οὔτε μετ' αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος ὑψώθη ἐν τῇ ἑαυτοῦ συνειδήσει τόσον ὑψηλά, εἰς τόσον ἰλιγγιῶδες, κυριολεκτικῶς, ὕψος, ἐν τούτῳ δέ, ἐπαναλαμβάνομεν, ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀπολύτως νέος καὶ ἀπολύτως πρωτότυπος.

Ἡ μεγάλη σημασία τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας διὰ τὴν καθόλου φιλοσοφικὴν σκέψιν. — Ἡ περίοδος τῆς γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χριστιανῶν ἀπολογητῶν, τῶν μεγάλων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν συγγραφέων ἔχει μεγάλην σημασίαν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ οὐ μόνον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς καθ' ὅλου ἀνθρωπίνης φιλοσοφικῆς σκέψεως. Διὰ τὸν Χριστιανισμὸν μεγάλη εἶναι ἡ σημασία της, διότι, ἂν ἡ πνευματικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ἐν γένει ἀντίδρασις κατ' αὐτοῦ ὑπῆρξε κρισιμωτέρα τοῦ ὑλικοῦ διωγμοῦ, εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ κατὰ τῆς ἀπιστίας διὰ τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας ἰδεολογικὸς θρίαμβος τῆς νέας θρησκείας ὑπῆρξεν ἀπείρως σημαντικώτερος τῆς κατὰ τῆς ὑλικῆς βίας νίκης. Ἤ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἂν ὁ ἐστερημένος μέσων ὑλικῆς ἀμύνης Χριστιανισμὸς ἐνίκησε, καὶ δὴ κατὰ κράτος, τὸν ἰουδαϊκὸν ὁμοῦ καὶ τὸν ἐθνικὸν κόσμον, ἐπέτυχε τὸν ἀπαραδειγμάτιστον τοῦτον ἆθλον διὰ τῆς δυνάμεως τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας. Ἀλλ' εἶναι μεγάλη ἡ σημασία της καὶ διὰ τὴν καθ' ὅλου φιλοσοφικὴν σκέψιν, διότι αἱ πολυάριθμοι καὶ διεσπαρμέναι ἀκτῖνες τῆς ἑλληνικῆς σοφίας, διαθλασθεῖσαι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου, συγκεντροῦνται εἰς τὸν μοναδικὸν χριστιανικὸν φακὸν διὰ τῆς ἐμβριθοῦς φιλοσοφι-

κῆς σκέψεως τῶν χριστιανῶν φιλοσόφων, οὕτω δὲ διὰ τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας ἐπετεύχθη ἡ λύσις τοῦ μεγάλου καὶ θεμελιώδους τῆς ἀρχαίας σκέψεως προβλήματος τοῦ δυϊσμοῦ, τὸ ὁποῖον τόσον κατεπόνησε τὴν ἀρχαίαν Φιλοσοφίαν. Τὴν ἄβυσσον, τὴν ὁποίαν ἤνοιξεν ὁ Πλάτων μεταξὺ τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ κόσμου τῆς ἐμπειρίας, μάτην ἠγωνίσθησαν νὰ γεφυρώσουν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ Στωϊκοί, ἀλλὰ καὶ τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ αἱ τεράστιαι προσπάθειαι εἰς μάτην ἐπίσης ἀπέβησαν. Μόνος ὁ Χριστιανισμὸς ἦλθε νὰ ρίψῃ φῶς εἰς πάσας τοῦ προβλήματος τὰς πλευρὰς καὶ νὰ λύσῃ αὐτὸ κατὰ τὸν μᾶλλον ριζικὸν καὶ ἱκανοποιητικὸν τρόπον. Ἀποκαλύψας ἐν τῷ ἑτέρῳ τῶν πλατωνικῶν κόσμων τὴν τραγικὴν τῆς ἁμαρτίας ἔκτασιν, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ, κατενίκησε καὶ ἐξήντλησεν ὁριστικῶς τὸν δυϊσμὸν διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῆς προκοσμίου ἑνότητος ἀμφοτέρων τῶν μελῶν τῆς ἀντινομίας. Οὕτω ἐν τῇ Χριστιανικῇ Φιλοσοφίᾳ ἐπιτυγχάνεται ὁ συμβιβασμὸς καὶ ἡ ἐναρμόνισις τῆς πίστεως καὶ τοῦ λόγου καὶ ὁ ἀπαρτισμὸς ἀρτίας κοσμοθεωρίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ συνάντησις τοῦ συνόλου τῶν ἐπιστημῶν μετὰ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Θρησκείας ἐν τῇ ἀπὸ κοινοῦ ἡρμονισμένῃ θεωρίᾳ τῆς ἀληθείας, ἥτις δέον νὰ ἀποτελῇ, ὡς καὶ ἀποτελεῖ, τὸ κατάντημα τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν ἑκάστης. Αἱ προσπάθειαι αὗται ἀποτελοῦσι τὴν ἁρμονικὴν τῶν ἰδανικῶν τοῦ λόγου, τῆς βουλήσεως καὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου σύνθεσιν, τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκει ἡ ἀληθὴς Χριστιανικὴ Φιλοσοφία. Τῆς ἐπιδιώξεως ταύτης τὴν πραγματοποίησιν δέον νὰ ἐλπίζωμεν ἀσφαλῆ, διότι ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, ἐξαντλήσασα τὰς δυνάμεις της, ἤδη στρέφει τὸ βλέμμα πρὸς τὴν θείαν σοφίαν. Τὸ δὲ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐνέχει τηλικαύτην ἰσχύν, τόσον ἱκανοποιοῦσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ καὶ ἡ φιλοσοφικὴ αὐτῶν σύνθεσις, ὥστε θᾶττον ἢ βράδιον νὰ εἶναι ἐξησφαλισμένη ἡ ἐπιτυχία τῆς ὑψηλῆς καὶ εὐγενοῦς προσπαθείας τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας.

Εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην καλούμεθα νὰ προσφέρωμεν πάντες τὰς μικράς μας δυνάμεις.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Α′ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΒΕΝΙΑΜΙΝ

Τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ Σωτῆρι.

Ἀριθ. 565.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐλεήσας ἡμᾶς τῇ χάριτι Αὐτοῦ καὶ καλέσας ἡμᾶς προτάσει Κλήρου καὶ Λαοῦ, ψήφοις τε κανονικαῖς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουλίου 1935 ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Πάπα καὶ Πατριάρχου κυροῦ Μελετίου, καὶ εἰς τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Θρόνον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ἀναγαγὼν Ἡμᾶς, ἵνα ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἀλεξανδρέων τὴν μέριμναν ἔχωμεν πασῶν τῶν ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἄλλην Ἀφρικὴν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν.

Ἀπὸ τῆς δεκάτης ἕκτης Φεβρουαρίου ἐνθρονισθέντες καὶ τὰς εὐθύνας τῆς ποιμαντορίας καὶ διακυβερνήσεως τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας ἀναλαβόντες, τάξει τε στοιχοῦντες ἀποστολικῇ, ἀγγέλλομεν ἐν εὐχαριστίᾳ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τῶνδε τῶν εἰρηνικῶν Ἡμῶν γραμμάτων πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς καὶ περιποθήτοις ἀδελφοῖς, τοῖς Προκαθημένοις τῶν Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὴν γενομένην κλῆσιν καὶ τὴν δοθεῖσαν Ἡμῖν παρὰ Κυρίου χάριν.

Ἠλεημένοι οὖν παρὰ Χριστοῦ καὶ τὴν χάριν ταύτην ἀνομολογοῦντες διακηρύττομεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας ὅτι ἀλώβητον τὴν πίστιν τῆς

Ἁγιωτάτης Ἀποστολικῆς, Ὀρθοδόξου, Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπαρασάλευτον καὶ ἀπαράτρεπτον τηρήσομεν, μηδ' ὁπωσοῦν μεταίροντες ὅρια ἃ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἔθεντο, ἀλλ' εὐθαρσῶς διακατέχοντες τὰ πατρῷα δόγματα, σέβοντές τε τὰς ἱερὰς παραδόσεις καὶ πᾶσαν, συνελόντι εἰπεῖν, τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην, ἣν στόματα ἀληθείας καὶ τίμιαι χεῖρες ἱερῶν καὶ εὐσεβῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Λόγου μέχρι Ἀθανασίων καὶ Κυρίλλων καὶ ἀπ' αὐτῶν μέχρι τῶν Πηγᾶ καὶ Λουκάρεων καὶ τελευταῖον πάντων μέχρι τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου ἡμῶν Μελετίου τοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, δι' ἱερῶν ἀγώνων καὶ τιμίου αἵματος ἀσινῆ διεφύλαξαν καὶ ἀκεραίαν παρέδωκαν.

Καθηκόντως δ' ἐπὶ τούτοις προαγόμεθα διαβεβαιώσασθαι τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως ὅτι περὶ πολλοῦ ποιούμεθα οὐ μόνον ἄρρηκτον τηρεῖν τὸν σύνδεσμον τῆς ἑνότητος πρὸς Ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ σπουδάσομεν ἔκδηλον αὐτὸν ἀπεργάσασθαι, ἀμεσώτερον ἐπικοινωνοῦντες Ὑμῖν, ἐν μιᾷ καρδίᾳ συνεργαζόμενοι εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐστάθειαν τῆς Ἁγιωτάνης Ἐκκλησίας, μέτοχοι ἐν παντὶ γενόμενοι τοῦ ἔργου καὶ τῶν κόπων Ὑμῶν ὥστε γενηθῆναι τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ἐλθεῖν τε τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Πεποίθαμεν ὅτι μόνον οὕτω ἡ Παντοδύναμος τοῦ Κυρίου δεξιὰ χειραγωγήσει τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καὶ πᾶν ἐμπόδιον ἐκποδὼν ποιήσεται τὸ δὲ πνεῦμα τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἑνώσεως πασῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπικρατήσει καὶ προστεθήσεται τῷ κόσμῳ ὡς θεῖον δῶρον ἡ εὐημερία πάντων τῶν Ἐθνῶν εἰς δόξαν τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ ὀνόματος.

Τοιαύτην ὁδὸν ἐπορεύετο ὁ ἀοίδιμος Προκάτοχος Ἡμῶν. Τοιγαροῦν ἐπὶ τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἀπαρεγκλίτως καὶ Ἡμεῖς βαδίζοντες, προθύμως διδόαμεν Ὑμῖν δεξιὰν κοινωνίας καὶ χαίρομεν τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου προσνέμοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Ὑμᾶς χορείᾳ τῶν Σεβασμιωτάτων ποιμένων καὶ παντὶ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης.

Ἡδέως δ' ἐναποτιθέμενοι ἑαυτοὺς καὶ τὴν καθ' Ἡμᾶς Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας ταῖς θεοποιθέσι δεήσεσιν Ὑμῶν, ἵνα ὁ Κύριος δώῃ ἡμῖν ἀξίως πληροφορῆσαι τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διακονίαν, αἰτούμεθα παρὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ τὰ ἔτη ὅ,τι πλεῖστα εἰρηνικὰ καὶ σωτήρια τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, Ἧς διατελοῦμεν

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 5ῃ Μαρτίου 1936.

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† ὁ Ἀλεξανδρείας **Νικόλαος.**

Β' ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 550.

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Νικόλαε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Χαρᾷ πολλῇ ἐκομισάμεθα τὰ τίμια ἀδελφικὰ ἐνθρονιστήρια γράμματα, ἅπερ ἡ Ὑμετέρα σεβασμία Μακαριότης, συντελεσθείσης, ἐν ἀγαθαῖς ταῖς ὥραις, καὶ τῆς ἐνθρονίσεως Αὐτῆς, ἔπεμψεν, ἀγγέλλουσα καὶ δι' αὐτῶν, κατὰ τὴν σεπτὴν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τάξιν, τὴν προτάσει κλήρου καὶ λαοῦ, ψήφοις τε κανονικαῖς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνάδειξιν εἰς τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς πεφιλημένης ἀδελφῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀοιδίμου Πάπα καὶ Πατριάρχου αὐτῆς Μελετίου, τοῦ τετιμημένου καὶ ἐν ἡμῖν καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ καταλιπόντος τὴν μνήμην.

Σπεύδομεν ἄσμενοι ἀποδοῦναι μετ' ἀγάπης καὶ διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εἰρηνικῆς ἐπιστολῆς, γνώμῃ συνοδικῇ, τὸν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἀγάπης ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ὁλοψύχως Αὐτῇ συγχαίροντες καὶ πᾶσαν παρὰ Κυρίου εὐλογίαν, ἐνίσχυσιν καὶ εὐόδωσιν ἐν τῇ ἐπ' αἰσίοις ἀρχομένῃ πρωθιεραρχικῇ ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ δράσει Αὐτῆς εὐχόμενοι.

Ὁ Κύριος ηὐδόκησεν ὅπως τὸ ἅγιον καὶ διακεκριμένον ἐν τῇ Ἁγίᾳ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος ἀειμνήστου προκατόχου Αὐτῆς συνεχίσῃ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμία Μακαριότης, πίστει καὶ γνώσει καὶ ἀρετῇ ἐκπρέψασα ἄχρι τοῦδε ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἱερᾶς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καὶ ἀθλήσεως. Εἴησαν καὶ Αὐτῆς οἱ ἱεροὶ καὶ ζηλωτοὶ κόποι τῆς πρωθιεραρχικῆς μερίμνης πλουσίως πάντοτε καὶ ἐν παντὶ εὐλογημένοι παρὰ Κυρίου, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἁγίας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀγαθοῦ πληρώματος αὐτῆς, ἀγαθῷ δὲ καὶ τοῦ ὅλου συγκροτήματος τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τιμὴν καὶ ἰσχὺν τοῦ ὅλου σώματος ἐχούσης καὶ αἰσθανομένης τὴν τῶν μερῶν, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Θεοῦ, εὐστάθειαν καὶ ἀκμήν.

Ταῦτα μετ' ἀγάπης τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ καὶ περισπουδάστῳ Μακαριότητι ἐπευχόμενοι καὶ περὶ τῆς πάντοτε πρόφρονος ἡμῶν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας διαβεβαιούμενοι προσοχῆς καὶ διαθέσεως εἰς

τὸ ἀδελφικῶς ἐν πάσῃ ἀνάγκῃ τῶν ἐκεῖ, κατὰ τὴν ὀφειλήν, συναντιλαμβάνεσθαι, κατασπαζόμεθα καὶ αὖθις φιλήματι ἁγίῳ Αὐτὴν ἐν Κυρίῳ καὶ διατελοῦμεν

,αϡλστ´ Μαρτίου κθ´.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Βενιαμίν.**

Γ´ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΟΥΨΑΛΗΣ ΕΠΙ ΤΗι ΕΚΛΟΓΗι ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι τῷ Πατριάρχῃ Κων/πόλεως Κυρίῳ Βενιαμίν, χάρις καὶ εἰρήνη πληθυνθείη Ὑμῖν.

Ἐμάθομεν περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ μακαρίου Πατριάρχου Φωτίου καὶ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰς τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως. Ἐλάβομεν ὡσαύτως τὰ συστατικὰ Ὑμῶν Γράμματα περὶ τοῦ Σεβ. Γερμανοῦ ὡς ἐπισήμου Ἀποκρισιαρίου τῆς σεβασμίας ἡμῶν Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἡμετέραν. Γηθοσύνως ἐκδεχόμεθα τοῦτο ὡς τεκμήριον τῶν δεσμῶν εἰρήνης καὶ ἀγάπης, οἵτινες συνδέουσι τὰς δύο ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Δεόμεθα ὅπως ὁ Παντοδύναμος Θεὸς εὐλογῇ τὸ Πατριαρχικὸν Ὑμῶν ἀξίωμα καὶ ἀποδείξῃ αὐτὸ καρποφόρον ἐν τῇ διακονίᾳ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Διατελοῦμεν μετ᾽ ἀδελφικῆς τιμῆς καὶ ἀγάπης

† ***Ἔρλιγκ Ἔϊδεμ***

Ἀρχιεπίσκοπος Οὐψάλης, Πριμᾶτος Σουηδίας.

Ἐν Οὐψάλῃ, τῇ 26 Μαρτίου 1936.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΙ ΤΕΛΕΤΑΙ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ.

Ἐν κατανύξει πολλῇ καὶ ἱερᾷ ἐπιβλητικότητι ἐτελέσθησαν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ αἱ ἱεραὶ Ἀκολουθίαι τῶν Νυμφίων, τῶν Σωτηρίων Παθῶν καὶ τῆς Ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Πασῶν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης. Τὰ Εὐαγγέλια τῆς Μ. Πέμπτης ἀνέγνωσαν, τὸ τῆς Διαθήκης ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς κατὰ σειρὰν οἱ Σεβ. Ἅγιοι Συνοδικοὶ καὶ οἱ ὀφφικιάλοι κληρικοὶ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, κατὰ τὴν τάξιν. Ἡ θεία λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως ἐτελέσθη τὸ μεσονύκτιον. Ἐλειτούργησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ ἐπὶ τῷ Πάσχα Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτου Ἀδαμαντίου.

Εἰς τὴν τελετὴν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, γενομένην περὶ ὥραν 10 π.μ., ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐνεδύθη τὴν Στολὴν τοῦ Ἰεσσαὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου καὶ ἐντεῦθεν κατῆλθεν εἰς τὸν Ναὸν ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, τοῦ κλήρου, τῶν ὀφφικιάλων καὶ τῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θρόνου ἀναβάντων ἐπισήμων καὶ ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀνέγνωσαν κατὰ σειρὰν ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Συνθρόνου καὶ ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, ἐν τέλει, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ἑλληνιστί, ὁ Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος λατινιστί, ὁ Μητροπολίτης Προύσης Πολύκαρπος τουρκιστί, ὁ Ρῶσσος ἀρχιμ. Ἰωνᾶς ρωσσιστί, ὁ Διάκονος τῆς Σειρᾶς Γεώργιος σερβιστί, ὁ Μητροπολίτης Χριστουπόλεως Μελέτιος ρουμανιστί, ὁ παρευρεθεὶς Ἄγγλος Ἐπίσκοπος Chichester ἀγγλιστί, ὁ Ἡγούμενος τῆς ἐν Πριγκήπῳ Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Θωμᾶς γαλλιστί, ὁ Μητροπολίτης Λαοδικείας γερμανιστί, ὁ Τριτεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Μελέτιος ἰταλιστί, ὁ Διάκονος Ραφαήλ, ὑπότρο-

φος τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ ἐν Χάλκῃ Σχολῇ, ἀραβιστὶ καὶ ὁ ἱερεὺς Καλλίνικος ἀρμενιστί.

Παρέστησαν κατὰ τὴν Β΄ Ἀνάστασιν ὁ Ὑποδιοικητὴς καὶ ὁ Ἔπαρχος Φαναρίου, ἡ Α. Ε. ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τῆς κυρίας καὶ τῆς δεσποινίδος Macmurray, ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Αἰθιοπίας κ. Markos Bernahe, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Τριανταφυλλίδης μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Προξενείου, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ρουμανίας μετὰ τῆς κυρίας Cretzu, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Γιουγοσλαυΐας μετὰ τῆς κυρίας Voukotitch, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Γερμανίας μετὰ τῆς κυρίας Tœpke, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τῆς κυρίας Moorhead, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἰσπανίας μετὰ τῆς κυρίας Julio Palencia, ὁ Ἐπιτετραμμένος τοῦ Μεξικοῦ κ. Franguisco Monastero, οἱ Ὑποπρόξενοι τῆς Ἀγγλίας κκ. T. R. Shaw καὶ C. H. Page, ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἰταλίας, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Πολωνίας κ. Papasian, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, τὰ μέλη τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐγκρίτων ὁμογενῶν καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ. Ἐπηκολούθησεν ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου δεξίωσις καὶ ἡ διανομὴ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῶν Πασχαλινῶν ᾠῶν, συνεχισθεῖσα ἐπὶ τριήμερον.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΙ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

— Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθη ἐπὶ τῷ Πάσχα ἀπὸ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων ὁ Πρωτοσύγκελλος τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἀρμενίων μεθ' ἑνὸς Συμβούλου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Α. Μακαριότητα διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Γρηγορίου, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου κ. Εὐθυμίου Μαυρίδου.

— Ἐπὶ τῷ διαγενομένῳ Ἁγίῳ Πάσχα ἐλήφθησαν συγχαρητήρια πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τηλεγραφήματα καὶ γράμματα τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Προέδρων τῶν Ἁγιωτάτων Ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν Σεβασμιωτάτων Προέδρων τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Εἰς πάντα τὰ ἄνω τηλεγραφήματα καὶ γράμματα ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι ἀπαντήσεις.

Η ΤΕΛΕΤΑΡΧΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἡ Τελεταρχικὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως Ἐπιτροπὴ ἀπετελέσθη ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Προύσης Πολυκάρπου, Προέδρου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Γρηγορίου καὶ ἐκ τῶν κ.κ. Σπ. Κωνσταντινίδου, Διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων, Ἀλεξάνδρου Ἰατροπούλου, καθηγητοῦ, Ἀλκ. Λάλα, Θ. Ἀγαλλιάδου, Τ. Ναούμ, Γ, Κοντογιάννη, Β. Χατζῆ Γιάννη, Στ. Ζερβοπούλου, Γ. Μαγιοπούλου, Ἐμμ. Φωτιάδου, Σ. Λούκα, Π. Πετροπούλου, Στ. Ἁγνιάδου, Δ. Κίκη, Ἐλευθ. Περιπατοπούλου, Δ. Τριανταφυλλίδου, Ἀργυριάδου, Γ. Παντζείρη, Δ. Δημητρίεβιτς, Χρ. Καράμποδος, Θ. Χατζῆ Δημητρίου, Κ. Βάτη, Ἀνδρ. Ἀρζόγλου, Δημ. Πιλαφίδου, Ἰ. Κούρτογλου, Κ. Μακρίδου, Π. Γεωργιάδου, Ἐμμ. Μελιταίου, Δ. Πανέρη, Ἀντ. Σεργίου, Κ. Σαριδάκη, Ν. Κοκκίνου, Ἰ. Σείση, Εὐστρ. Ἐμμανουηλίδου καὶ Δ. Μιχαηλίδου.

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ λειτουργία. Ἐπὶ τούτῳ, μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας ἀπεστάλη πρὸς τὸν Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀθηναγόραν κατάλληλον εὐχετήριον τηλεγράφημα.

ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

Τῇ Κυριακῇ τῶν Μυροφόρων, 26ῃ τοῦ μηνός, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐχοροστάτησεν, ἐν μέσῳ συρροῆς πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος, ἐν τῷ ἐν Βλάγκᾳ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ Πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιάκονος Γρηγόριος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΛΑΤΒΙΑΣ

Τῇ 29ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου ἐτελέσθη λίαν πανηγυρικῶς ἐν Ρίγᾳ, ἐν ὑπερπλήθει Καθεδρικῷ Ναῷ, ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία καὶ ἡ ἐνθρόνισις τοῦ πρὸς διακυβέρνησιν τῆς εἰς Αὐτόνομον Ἐκκλησίαν, ὑπὸ τὴν ὑπάτην κανονικὴν δικαιοδοσίαν καὶ προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀναχθείσης Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Λατβίας ἐκλεγέντος αἰδεσιμολογιωτάτου Πρωθιερέως Αὐγουστίνου Πέτερσον. Ἐτέλεσαν ταύτην, κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, μεταφρασθὲν εἰς λατβιακὴν καὶ ρωσσικὴν γλῶσσαν, ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανὸς μετὰ τῶν ἐντεῦθεν αὐτόσε πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν χειροτονίαν μεταβάντων Σεβ. Μητροπολιτῶν Πριγκηπονήσων Θωμᾶ καὶ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου, τοῦ Μητροπολίτου τῆς γείτονος Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἐσθονίας Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Πετσέρης Νικολάου, συλλειτουργούντων αὐτοῖς δώδεκα ἱερέων καὶ τεσσάρων διακόνων.

Τὴν χειροτονίαν παρηκολούθησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Λατβιακῆς Δημοκρατίας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἕτεροι Ὑπουργοί, Διπλωματικοὶ Ἀντιπρόσωποι, Πρόξενοι καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Πρὸς ἀποφυγὴν μακροῦ συνεχοῦς κόπου ἐχωρίσθη ἡ ἐνθρόνισις τῆς χειροτονίας, τελεσθεῖσα τὴν 6 μ. μ. ὥραν. Κατ' αὐτὴν ὁ νεωστὶ χειροτονηθεὶς περιβεβλημένος Μανδύαν, Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὠμόφορον ἐτέλεσε μικρὰν δέησιν παραστατούμενος ὑπὸ ἱερέων καὶ διακόνων, μεθ' ἣν ὁ Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος μετὰ τοῦ νέου Μητροπολίτου ἀνελθόντες ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ ἐξέδρας ἐστάθησαν ἑκατέρωθεν τοῦ ἐπ' αὐτῆς Θρόνου. Οἱ λοιποὶ Μητροπολῖται κατέλαβον ὡσαύτως θέσεις ἑκατέρωθεν τῆς ἐξέδρας. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηπονήσων ἀπὸ τῶν κιγκλίδων τοῦ Σωλέα ἀνέγνω ἑλληνιστὶ τὰ Ἀποκαταστατικὰ Γράμματα καὶ ἐπηκολούθησεν ἀνάγνωσις αὐτῶν ἐν λατβιακῇ καὶ ρωσσικῇ γλώσσῃ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναγνώσεως ταύτης ὁ Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος πρὶν ἢ παραδῷ τῷ νεωστὶ χειροτονηθέντι τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον

καὶ ἐνθρονίσῃ αὐτὸν προσεφώνησε δι' ὀλίγων αὐτόν, ὑπομιμνήσκων αὐτῷ τὴν ὀφειλομένην εὐπείθειαν εἰς τὰ διατάξεις τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου καὶ τονίσας ἃς οὗτος ἀναλαμβάνει εὐθύνας ὡς κεφαλὴ τῆς Αὐτονόμου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Λατβίας καὶ Ἀρχιποίμην αὐτῆς. Μετὰ τὴν ἐγχείρισιν τῆς ποιμαντορικῆς ράβδου οἱ διάκονοι ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μητροπολίτου καλυμμαύχιον μετὰ λευκοῦ ἐπανωκαλυμμαύχου. Προσεφώνησεν ἀκολούθως αὐτὸν ὁ Πρωθιερεὺς Ἰωάννης Γιάνσονς ἐκ μέρους τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Ἐν τέλει ὁ ἐνθρονισθεὶς Μητροπολίτης ἀπήγγειλε τὸν ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ λόγον, ἐν ᾧ ἐξέφρασε τὴν εὐχαριστίαν αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τοὺς τὴν χειροτονίαν τελέσαντας Σεβ. Ἀρχιερεῖς, τὴν Ἔντιμον Κυβέρνησιν καὶ κατέληξε διὰ λόγων ἀγάπης πρὸς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα. Ἐπηκολούθησαν αἱ φῆμαι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ νέου Μητροπολίτου, τῆς Κυβερνήσεως, παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν συνήθων ὑπὸ τοῦ χοροῦ Πολυχρονισμῶν.

Κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν παρέστησαν ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, Ἀντιπρόσωποι τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ Πρόξενοι.

Ἡ Λατβιακὴ Κυβέρνησις δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῆς πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ διευθετήσει τῶν κατὰ τὴν αὐτόθι Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν πραγμάτων παρέχουσα, ἐπαρασημοφόρησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριον Κύριον Βενιαμὶν ὡς καὶ τὸν Πατριαρχικὸν Ἔξαρχον Σεβ. Μητροπολίτην Θυατείρων Γερμανὸν διὰ τῆς Μεγάλης Ταινίας τοῦ Λατβιακοῦ Παρασήμου τῶν Τριῶν Ἀστέρων, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Πριγκηπονήσων καὶ Εἰρηνουπόλεως ὡς καὶ τὸν Μητροπολίτην Ἐσθονίας διὰ τοῦ αὐτοῦ Β' Τάξεως καὶ τὸν Ἐπίσκοπον Πετσέρης διὰ τοῦ αὐτοῦ Γ' Τάξεως.

Τὴν ἐπαύριον τῆς χειροτονίας καὶ ἐνθρονίσεως ὅ τε Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος καὶ οἱ λοιποὶ Σεβ. Μητροπολῖται μετέσχον ἐπὶ τούτῳ γενομένων πρὸς τιμὴν αὐτῶν δεξιώσεων καὶ ὑποδοχῶν, ἐπισκεφθέντες δὲ καὶ τὸν τάφον τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου ἐτέλεσαν ἐπ' αὐτοῦ Τρισάγιον. Τῇ ἐπιούσῃ, 31 Μαρτίου, προτάσει τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου συνῆλθεν ἡ Σύνοδος, τῆς Α. Σεβασμιότητος δὲ τοῦ νέου Μητροπολίτου παραχωρήσαντος τὴν ἕδραν τῷ Πατριαρχικῷ Ἐξάρχῳ, οὗτος ἀνεκοίνωσε τῇ Συνόδῳ ὅσα ἐν διαβιβασθεῖσι Πατριαρχικοῖς Γράμμασι περιείχοντο, καὶ προσήνεγκε τὸ ἀποσταλὲν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς αὐτόθι Ἐκκλησίας Ἅγιον Μύρον, διαβιβάσας καὶ αὖθις τὴν εὐλογίαν καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἐπηκολούθησαν διάφοροι ἐκφωνήσεις ἐκφράζουσαι τὴν εὐγνωμοσύνην μὲν τῶν ἐν Λατβίᾳ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον Κων/πόλεως, τὸν Πατριαρχικὸν Ἔξαρχον καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας, τὴν εὐχὴν δὲ πάντων ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας καὶ τῆς προόδου τῆς Λατβιακῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συνεδρία ἔληξε ψαλέντος ὑπὸ τῶν παρισταμένων τοῦ «εἴδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν».

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, 31 Μαρτίου, ἀνεχώρησαν ἐκ Ρίγας οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηπονήσων καὶ Εἰρηνουπόλεως, τὴν ἐπιοῦσαν δὲ καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων, προπεμφθέντες μετ' ἐκτάκτων τιμῶν.

Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηπονήσων καὶ Εἰρηνουπόλεως ἐπὶ τούτῳ προσκλη-

θέντες παρέμειναν, διερχόμενοι διὰ Βαρσοβίας, ἐπὶ διήμερον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὡς ξένοι τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Διονυσίου, ἐπιδαψιλευθεισῶν αὐτοῖς ἐξαιρετικῶν περιποιήσεων εἰς ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον βαθείας τῶν ἐν Πολωνίᾳ τιμῆς καὶ ἀγάπης.

Διὰ τὴν δόκιμον καὶ ἐξαίρετον συμβολήν, ἣν ἐν τῇ συντελέσει τοῦ ὅλου ἔργου τῆς κανονικῆς διευθετήσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Λατβίας παρέσχεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων καὶ Ἔξαρχος Δυτικῆς καὶ Βορείου Εὐρώπης Γερμανὸς ἐξεφράσθη Αὐτῷ διὰ σεπτῆς Πατριαρχικῆς Ἐπιστολῆς ἡ ἐξαιρετικὴ εὐαρέσκεια καὶ ὁ ἔπαινος τῆς Ἐκκλησίας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

Ἐγκριθέντος συνοδικῶς ὅπως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ἄχρι τοῦδε γενομένην μετὰ τῶν Ἁγιωτάτων Ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν Σερβίας καὶ Ρουμανίας ἐπικοινωνίαν αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ Οὐγγρικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ζήτημα, ἔλθῃ καὶ εἰς προσωπικὴν δι᾽ ἐπὶ τούτῳ ἀποστελλομένης Ἐπιτροπῆς μετ᾽ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐπαφήν, διωρίσθησαν πρὸς τοῦτο συνοδικῶς καὶ τῇ 17ῃ τοῦ μηνὸς ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν, κατευθυνόμενοι εἰς Βουκουρέστιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βελιγράδιον, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανὸς καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Ἀφιχθεὶς εἰς Κων/πολιν ὁ Ἀγγλικανὸς Ἐπίσκοπος Chichester τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐπεσκέφθη αὐθημερὸν τὰ Πατριαρχεῖα ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Henry Lunn, ἰδιοκτήτου τῶν «Ἐκκλησιαστικῶν Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου, καὶ ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α. Θεοφιλίας ἐγένετο ἀφορμὴ θερμῶν ἑκατέρωθεν ἐκδηλώσεων τοῦ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑφισταμένου δεσμοῦ τῆς ἀγάπης.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἦγον τὰ ὀναμαστήρια αὐτῶν οἱ ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου Σεβασμιώτατοι Παραμυθίας Γεώργιος, Σισανίου Διόδωρος καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους Σωκράτης. Ταῖς Αὐτῶν Σεβασμιότησι διὰ καταλλήλων γραμμάτων διεβιβάσθησαν αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

Ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου, τεθείσης ἐνώπιον τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τῶν τακτικῶν γραμμάτων τῆς Σχολαρχίας καὶ τῆς Ἐφορίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Στ´ τάξεως τῆς Σχολῆς Ἰωάννου Λουκᾶ. Τὴν χειροτονίαν ἐτέλεσεν ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῆς Σχολῆς, τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων, ὁ Σχολάρχης

Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μιλήτου Αἰμιλιανός. Ὁ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰς τὸν ἱ. κλῆρον εἰσόδῳ αὐτοῦ ὠνομάσθη Ἰωακείμ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΝΑΟΣ

Ἀνασυγκροτηθεῖσα ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ κατηρτίσθη, ἀπολυθέντων τῶν σχετικῶν σεπτῶν Πατριαρχικῶν πιττακίων, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Σεβ. Μητροπολίτου Προύσης Πολυκάρπου, καὶ αὖθις ἐκ τῶν κ.κ. Β. Μαυρίδου, Γ. Μαγιοπούλου, Χ. Ἁγνιάδου, Γ. Παντζείρη, Γ. Γεωργιάδου καὶ Β. Χατζῆ Γιάννη.

— Εἰς τὴν χηρεύουσαν θέσιν Β´ Νεωκόρου τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ προσελήφθη ὁ Α´ Νεωκόρος τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ Ἰωάννης Βασιλειάδης.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΡΜΕΝΟΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ Ἀρμενοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Σταμποὺλ Βαχὰν Κτσουριάν.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος κατὰ τὴν κηδείαν παρέστη ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος Γρηγόριος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ

Τὴν 21 τοῦ παρόντος μηνὸς ἀπεβίωσε καὶ ἐκηδεύθη τὴν ἐπιοῦσαν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὁ Γεώργιος Παλαμήδης, ἰατρός.

Ὁ ἀοίδιμος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διακεκριμένως καὶ ζηλωτῶς ἐργασθεὶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, ἀλλαχοῦ τε καὶ δὴ καὶ ὡς μέλος τοῦ Δ. Μ. Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, ἀφίνει μνήμην ἐξέχοντος μὲν καὶ ἀφωσιωμένου τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἐργάτου, ἀφειδῶς ἑαυτὸν ὑπὲρ πάσης ἀνθρωπίνης τάξεως καταναλώσαντος, τιμίου δὲ καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὁμογενείας, δι' ὧ ὑπὲρ αὐτῶν εἰργάσατο. τέκνου.

Τὴν τοιαύτην πολλὴν τοῦ μεταστάντος ἀρετὴν τιμῶσα ἡ Ἐκκλησία, συνοδικῶς ἀπεφάσισε τὴν μετ' ἰδιαιτέρων ἐκκλησιαστικῶν τιμῶν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κήδευσιν αὐτοῦ.

Οὕτω τῆς νεκροσίμου ἀκολουθίας προέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Δέρκων Ἰωακείμ, Προύσης Πολύκαρπος, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος καὶ Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος. Ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι παρέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, Ἦν ἐν τῷ Κυρίως ναῷ ἀντεπροσώπευσεν ὁ Πανοσιολογ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀδαμάντιος. Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱ. ἄμβωνος ὁ Πανοσιολ. Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν διακόνων Μάξιμος, ἰδιαίτερον δὲ λόγον ἀνέγνω ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ Ναοῦ, κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ νεκροῦ, ὁ Ἄρχων Μ. Πρωτέκδικος κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος.

Τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Παλαμήδους, ἰατροῦ, εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!